

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrej Fink

Varnostna vprašanja v Jugovzhodni Aziji ob vzponu Ljudske
republike Kitajske

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Andrej Fink

Mentor: doc. dr. Uroš Svetec

Somentor: asist. dr. Klemen Grošelj

Varnostna vprašanja v Jugovzhodni Aziji ob vzponu Ljudske
republike Kitajske

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

Varnostna vprašanja v Jugovzhodni Aziji ob vzponu Ljudske republike Kitajske

Jugovzhodna Azija je regija z zelo raznovrstno skupino držav, ki so podvržene zunanjim pritiskom, kot tudi kroničnemu nezaupanju med njimi samimi. Konec hladne vojne označuje temeljite spremembe in val neodvisnosti od zunanjih sil brez primera v novejši zgodovini. Zadnji dve desetletji tudi sovpadata z vzponom Ljudske republike Kitajske, kar pa privlači pozornost edine preostale svetovne velesile, Združene države Amerike. Smo priča morebitnemu začetku novega regionalnega ravnotežja sil med Ljudsko republiko Kitajsko in Združenimi državami Amerike, države Jugovzhodne Azije pa si ob tem prizadevajo ohraniti neodvisnost. Moja naloga bo analizirala nedavne dogodke v regiji skozi prizmo mednarodne varnosti. Vključuje osnovno analizo oborožitvenih sistemov v lasti oboroženih sil držav Jugovzhodne Azije in Ljudske Republike Kitajske, odnosov med omenjenimi državami, vključno z odnosom z Združenimi državami Amerike in vpliv regionalnih varnostnih institucij. Poskušal sem potrditi ali ovreči tezo, da bo vzpon Ljudske republike Kitajske destabiliziral območje Jugovzhodne Azije in povzročil oborožene spopade.

Osnovni pojmi: oborožitveni sistem, oboroževalna tekma, Jugovzhodna Azija, Ljudska republika Kitajska, regionalna varnostna institucija.

Security Issues in Southeast Asia with the rise of the People's Republic of China

Southeast Asia is a region with a very diverse collection of states that are burdened by external pressures, as well as chronic suspicion among themselves. The end of Cold war marked groundbreaking changes and a surge of independence never seen in the recent history. These two recent decades also coincided with the rise of the People's Republic of China, which attracts the attention of the last remaining world superpower, the United States of America. We are at the advent of a possibly new regional power balance, between China and the United States, with the states of Southeast Asian struggling to preserve their independence. This paper analyses the region's recent developments through spectrum of international security. It involves a basic analysis of armed forces of the Southeast Asian states and the People's Republic of China, relations among them, including relations with the US and the impact of regional security institutions. I tried to confirm or deny a thesis that the rise of People's Republic of China will destabilise the region and cause armed conflicts.

Basic terms: weapon system, Arms race, Southeast Asia, People's Republic of China, regional security institution.

Kazalo

Seznam slik.....	5
1 Uvod.....	6
2 Metodološki okvir.....	6
2.1 Teze in raziskovalna vprašanja.....	8
2.2 Temeljni pojmi	8
3 Analiza oboroženih sil	9
3.1 Ljudska republika Kitajska.....	10
3.2 Države Jugovzhodne Azije.....	17
3.2.1 Filipini	18
3.2.2 Indonezija	19
3.2.3 Laos	20
3.2.4 Malezija	20
3.2.5 Mjanmar	22
3.2.6 Singapur.....	22
3.2.7 Tajska	24
3.2.8 Vietnam	25
3.3 Primerjava oboroženih sil.....	26
4 Analiza odnosov med Kitajsko in Jugovzhodno Azijo.....	27
4.1 Kitajska in obstoječi mednarodni red.....	28
4.1.1 Odnos ZDA – Kitajska v Jugovzhodni Aziji.....	30
4.2 Odnos Kitajske z državami Jugovzhodne Azije.....	31
4.2.1 Filipini	32
4.2.2 Indonezija	33
4.2.3 Kambodža.....	33
4.2.4 Laos	34
4.2.5 Malezija	34
4.2.6 Mjanmar	35

4.2.7 Singapur.....	35
4.2.8 Tajska	35
4.2.9 Vietnam	36
4.3 Vplivi regionalnih varnostnih inštitucij.....	36
4.4 Spor v Južno kitajskem morju	39
5 Verifikacija hipotez in zaključek.....	43
6 Literatura	46

Seznam slik

Slika 4.1: Zemljevid Južno kitajskega morja z nahajališči energentov (zeleni trikotniki) in otoškima verigama.	40
Slika 4.2: Poenostavljen prikaz zahtev po lastništvu v Južno kitajskem morju.....	41

1 Uvod

Jugovzhodna Azija (v nadaljevanju JV Azija) je skupnost držav, ki so bile zavrlo kolonializma in kasneje hladne vojne, vse do razpada Varšavskega pakta podrejene interesom svetovnih velesil. S koncem hladne vojne so se države v regiji osamosvojile iz primeža kolonialnih in ideoloških vplivov ter dosegle najvišjo stopnjo neodvisnost v novejši zgodovini, v novem tisočletju pa dosegajo tudi izredno visoko stopnjo gospodarske rasti. Z umikom velesil je v regiji nastala praznina, na površje pa so priplavalali stari lokalni spori, katerih reševanje poprej ni bilo mogoče. V zadnjih dveh desetletjih smo pričali velikim spremembam v razmerju moči, predvsem je tu vzpenjajoča se Ljudska republika Kitajska (v nadaljevanju Kitajska), ki se iz marginalne vloge, s pomočjo ekonomske in vojaške rasti, dviguje v regionalno silo in po eni strani obuja zgodovinske interese v JV Aziji, po drugi pa neizogibno izziva svetovni red, ki mu vladajo Združene države Amerike (v nadaljevanju ZDA). Prav nezaupanje med Kitajsko in ZDA namiguje na možnost ponovne delitve, ki bi lahko razklala že tako nezaupljivo skupnost držav JV Azije.

Opazen je porast regionalizma v regiji in zelo uspešno trgovanje tako med zaveznicami kot med potencialnimi nasprotniki. Razvoj dogodkov še zdaleč ni predvidljiv. Zastavljajo se številna vprašanja, kakšne so namere Kitajske, ali nezaupanje med državami lahko vodi v oboroževalno tekmo, kakšna je vloga ZDA ter nenazadnje, kako se bodo na spremembe odzvale države JV Azije. Države JV Azije so, skupaj z novo silo Kitajsko in staro velesilo ZDA, v procesu izgradnje novega regionalnega reda, ki ga spremljajo velike priložnosti a tudi nezaupanja in napetosti.

2 Metodološki okvir

V območju JV Azije je po koncu hladne vojne nastal varnostni vakuum. Sovjetski blok je razpadel, ZDA pa so zaradi tega izgubile zanimanje. Kitajska se pojavlja kot kandidatka, da zapolni vrzel, toda pri tem bo najverjetneje povzročila bistvene spremembe v ustaljenem regionalnem redu. Države JV Azije na dogajanje gledajo z

nezaupanjem, a imajo same vrsto odprtih vprašanj, pomanjkanje dogovora o mirnem reševanje sporov pa je vzrok za številne omejene oborožene spopade. K temu dodajo svoj vpliv zunanje sile, kot so ZDA, ki si prizadevajo ohraniti prvotno stanje.

V svojem delu se bom omejil na varnostna vprašanja območja JV Azije in Kitajske, okvirno v obdobje od hladne vojne do leta 2012. Poskušal sem zajeti temeljne procese, ki vplivajo na varnostne odnose danes. Naloga zajema dva sklopa. Prvi je analiza oboroženih sil obravnavanih držav. Ta vključuje število vojaških oseb in količino oborožitvenih sistemov. Ključni oborožitveni sistemi so podrobneje analizirani. V zaključku poglavja je primerjava med Kitajsko in državami JV Azije. Analiza je pomembna, saj pomaga pojasniti, ali je v regiji prisotna oboroževalna tekma in kakšno je stanje zaupanja. Drugi del analizira odnose izbranih držav, torej držav JV Azije, Kitajske ter zunanjih akterjev, katerih vpliv je v regiji močan. Omenil bom tudi relevantne regionalne varnostne inštitucije.

Pri analizi oborožitvenih sistemov sem si zastavil naslednje omejitve. Obravnavane države so bile izbrane glede na relevantnosti v določeni temi. Tako so oborožene sile Kitajske podrobneje razdelane od večine ostalih držav, nekaterih manjših držav pa v nalogo nisem uvrstil, saj so njihov vpliv in oborožene sile zanemarljive. Tako v delu ni obravnavan Brunej, v poglavju o oborožitvenih sistemih pa ni Kambodže.

Glede na sodobnost sem sisteme ločil po pripadajočih generacijah, saj te najkoristneje zaokrožujejo določeno tehnološko stopnjo. V primeru, da generacij nisem uspel identificirati, sem uporabil starostno mejo 30ih let. Razlog temu je, da imajo obravnavane države pretežno starejše oborožitvene sisteme in je tako preglednost večja. Sodobne in novejšje sisteme sem posebej omenil.

Za oborožitvene sisteme sem uporabljal imena, dana s strani držav proizvajalk ter uporabnikov, kadar je bil oborožitveni sistem preimenovan. To zlasti upoštevam pri državah JV Azije, kjer je večina sistemov uvožena. Za ruske in kitajske sisteme bom uporabljal tudi imena NATO klasifikacije. Razlog temu je razširjenost v zahodnem svetu in boljša preglednost, saj so nekdaj sovjetska in danes ruska ter kitajska imena precej nepregledna.

2.1 Teze in raziskovalna vprašanja

V nalogi bom poskušal potrditi ali ovreči naslednjo hipotezo:

»Vzpon Ljudske republike Kitajske bo destabiliziral Jugovzhodno Azijo in v regiji povzročil oborožene konflikte.«

Pri tem sem si zastavil naslednji raziskovalni vprašanji:

»Ali regionalne varnostne inštitucije pomembno vplivajo na varnost v Jugovzhodni Aziji?«

»Imajo države Jugovzhodne Azije potrebne vojaške zmogljivosti za zagotavljanje lastne varnosti?«

2.2 Temeljni pojmi

Varnostna dilema (Security dilemma) – je stalen pojav v odnosih med družbami in državami že iz antičnih časov. Koncept je pogosto uporabljen v realističnih teorijah mednarodnih odnosov. Te predpostavljajo, da je mednarodno okolje kaotično in nepredvidljivo zaradi odsotnosti neke višje avtoritete. Države so prepuščene same sebi in nezanesljivim domnevam o moči in namerah sosednjih držav (Jervis 1978, 167). Večja vojska predstavlja večjo varnost, vendar tudi manjšo varnost sosednjih držav. Prične se spirala oboroževanja, ki lahko vodi v vojno, čeprav se države zgolj skušajo zavarovati pred napadom drugih držav (Jervis 1978, 169–170).

Oboroževalna tekma (Arms race) – je posledica varnostne dileme, ko države zaradi pomanjkanja informacij o namenih sosednjih držav večajo vojsko za potrebe lastne varnosti, kar lahko druge države interpretirajo kot večanje napadalnih sredstev in sledijo zgledu. Spirala nezaupanja povzroči večanje vojska (Jervis 1978, 188).

Oborožitveni sistem (Weapon system) – »kombinacija enega ali več orožij skupaj z vso opremo, materiali, podporo, osebjem in sredstvi premika in priprave, ki so potrebni za samozadostnost sistema« (Dictionary of Military Terms 1999, 411). Torej ne zgolj

orožje samo, ampak seštevek vseh elementov, ki omogočajo učinkovito delovanje. Novejši izraz, ker je posamezno orožje postalo preveč zapleteno in sestavljeno iz več elementov z različnim namenom uporabe.

Žabkar in Svete ponudita razširjeno definicijo:

Oborožitveni sistem je kompleksen integriran sistem, sestavljen iz bojnega podsistema (s katerim se na bojišču z ognjem fizično spreminja razmerje sil) in množice podsistemov, ki omogočajo uspešno in učinkovito delovanje bojnega sistema v najrazličnejših astronomskih, meteoroloških in klimatsko–geografskih razmerah. Med te podsisteme spadajo podsistemi za odkrivanje in prepoznavanje ciljev, podsistemi za ciljanje in določanje razdalje do cilja, podsistem za izračun balističnih elementov (tj. elevacije in prehitka), podsistem za poveljevanje in zvezo, navigacijski podsistem, podsistem za zaščito pred motnjami (ki jih namerno povzročajo nasprotnikovi radijski in radarski motilniki) idr. Sodobni oborožitveni sistemi so pogosto integrirani s programskimi svežnji umetne inteligence in računalniško podprtim krmiljenjem, kar jim omogoča visoko stopnjo avtomatiziranega delovanja. V najnovejšem času so se pojavili nesmrtonosni in manj smrtonosni sistemi (ang. nonlethal and less than lethal weapons), ki jih oborožene sile uporabljajo za nadzor množic pri množičnih izgredih, ko bi uporaba klasičnega vojaškega orožja lahko povzročila izgube civilnega prebivalstva in škodo na njegovem imetju (Žabkar in Svete 2011, 7).

3 Analiza oboroženih sil

V nadaljevanju sledi krajša analiza oboroženih sil obravnavanih držav. Podatki opisujejo stanje iz leta 2010. Primarni vir kvantitativnih informacij o oborožitvenih sistemih je publikacija think–tank International Institute for Strategic Studies, Military Balance. Omejil sem se na ključne pokazatelje vojaške moči države. Analiza je sestavljena iz pretežno kvantitativnih dejavnikov in pripomore k razlagi zunanjih in obrambnih politik obravnavanih držav. Analizirana je količina oborožitvenih sistemov in število vojaških oseb. Pri nekaterih ključnih oborožitvenih sistemih, ki izstopajo po tehnologiji, je dodan krajši opis kot kvalitativni dejavnik analize. V ospredju so tako

ključni elementi, na katerih temelji napadalna moč zvrsti in rodov oboroženih sil ter tiste, ki omogočajo projekcijo moči, desantno delovanje in medcelinski doseg.

Med naštetimi sistemi so tako med kopenskimi enotami glavni bojni tanki in artilerijski sistemi, ki sta ključna elementa napada in obrambe na kopnem. Tank je najmočnejše in najboljše zavarovano kopensko vozilo, artilerijske enote pa razpolagajo z najmočnejšim kopenskim orožjem, torej topovi velikih kalibrov in raketami. Izvzeta so druga oklepna, izvidniška in protiletalska vozila, ki služijo podpori in transportu. Med pomorske sile sem vštél vojne ladje, ki lahko delujejo na odprtem morju, torej letalonosilke, križarke, rušilce, fregate, korvete, minolovke ter srednje in večje desantne ladje, ki bistveno pripomorejo k projekciji moči in so nosilci bojnih sposobnosti. Ladje v velikosti od korvet do križark so temeljni nosilci pomorske oborožitve. Letalonosilke in amfibijsko–desantne ladje pa mornarico dopolnjujeta z letalskimi in kopenskimi silami. Izključil sem priobalne ladje in čolne ter druge ladje za logistično podporo. Pri letalstvu sem se omejil na bojna letala, bombnike, lovska letala in jurišnike, torej letala, ki neposredno sodelujejo v bojnih operacijah. Izvzel sem vsa ostala, transportna, navigacijska, izvidniška, šolska in letala tankerje. Pri helikopterjih sem se omejil na jurišne ter izvzel izvidniške, podporne in transportne, ki v boju nimajo neposredne vloge.

3.1 Ljudska republika Kitajska

Do 90. let dvajsetega stoletja je za Ljudsko osvobodilno vojsko veljalo, da ima »kratke roke in počasne noge«. Metafora se je nanašala na kratek doseg, slabo mobilnost in slabe komunikacijske sposobnosti kitajske vojske (Godwin 1997, 222). Temu je botrovalo več razlogov. Vse od začetka upora proti Republiki Kitajski, še pred začetkom druge svetovne vojne, je komunistična vojaška doktrina temeljila na »ljudski vojni« (Lee 2009, 523). Sprva na gverili in kasneje na množičnosti. Vojsko so pretežno sestavljali slabo usposobljeni kmetje, saj so imeli komunisti v ruralnih področjih največjo podporo. Učinkovitost je temeljila bolj na revolucionarnem zanosu kot na tehnologiji ali učinkoviti hierarhiji. Mornarica in letalstvo sta bila omejena na kitajsko ozemlje in močno odvisna od sovjetske podpore. Še leta 1997 je bila zgolj polovica pehotnih enot podprta z oklepnimi transporterji in tanki. Drugi razlog je bil, da je bila

Kitajska tehnološko podhranjena in pri razvoju oborožitve odvisna od zaveznikov, ekonomsko pa tudi nesposobna vzdrževati visokotehnološke oborožene sile.

Pomen tehnološkega razvoja oboroženih sil je kitajskemu vodstvu dokazalo več dogodkov v začetku 90. let. Med drugim je bila to prva zalivska vojna v letih 1990–91, ki je pokazala moč tehnoloških razlik med ameriškimi in iraškimi silami. Oborožitev slednjih je bila nekje na nivoju kitajskih oboroženih sil ali celo boljša. Drugi dogodek je bilo bližanje Tajvana, sicer za Kitajsko enega ključnih nacionalnih interesov, neodvisnosti, ob podpori ZDA in Japonske (Lee 2009, 523).

Ključni vir posodobitve oborožitvenih sistemov je prenos sistemov iz tujine. Kitajska je od leta 1989, od dogodkov na trgu Tienanmen, pod embargom na prodajo orožja. Kljub temu nemoteno oborožuje svojo vojsko s pomočjo Rusije, ki zavestno krši embargo ter z zahodno opremo v obliki nevojaških elementov. Zgovoren je podatek, da je bila Kitajska med leti 2000 in 2004 največja prejemnica konvencionalnih oborožitvenih sistemov na svetu v velikosti 11,68 milijarde ameriških dolarjev. To je bistveno več kot recimo njena tekmica Japonska s 975 milijoni dolarjev dobavljenega orožja (Lee 2009, 525). Evropske zaveznice ZDA, kljub pritiskom le-te, izrabljajo pravne luknje v prepovedi prodaje orožja. Večina novih pogonskih sistemov v kitajski vojski je tako nemške izdelave ali licenčno izdelanih, veliko pa je tudi francoskih senzorskih sistemov (Lee 2009, 526).

Opazen je tudi tehnološki napredek domače vojaške industrije. Kitajska je od Rusije zahtevala sprostitev omejitev pri prenosu tehnologij in je danes že sposobna na lastno pest izdelati zapletene vojaške sisteme, kot so reakcijski motorji novejših lovskih letal. Delež ruskih dobav sicer predstavlja kar 35 odstotkov kitajskega uvoza orožja med leti 2005 in 2009 (SIPRI yearbook 2010, 287). Med odmevnimi projekti so za radar nevidno letalo, balistične rakete dolgega dosega, katerih primarna tarča so letalonosilke v dosegu 1500 km in balistične rakete za uničevanje nasprotnikovih satelitov (Eyal 2010).

Lastnosti transformacije kitajskih oboroženih sil strni Lee. Pomemben je razvoj zmogljivosti asimetričnega bojevanja za zmago nad močnejšim nasprotnikom, pri tem so mišljene predvsem ZDA. Kitajsko vodstvo se zaveda težavnosti doseganja tehnološke razvitosti velikih sil. Prav tako se zaveda, da doseganje take stopnje ni možno v kratkem času. V svoji vojaški strategiji predvideva možnost neenakega spopada in v ta namen daje poudarek na:

elektronsko orožje in informacijsko tehnologijo, kot so razvoj orožij na osnovi elektro-magnetnega pulza (EMP), letalih brez posadke, hitrega zajemanja in procesiranja obsežnih količin informacij v sistemu C4ISR¹, razvoj preciznosti vodljive tehnologije za izboljšanje natančnosti, smrtonosnosti in učinkovitosti oborožitve za udar in protiudar, zmožnosti globokega prodora, da se naglo obide sovražnikove opazovalne in zaznavne naprave ter da se doseže usoden, nepričakovan napad. Bodoča projekcija moči odločilno temelji na multiplikatornem učinku raziskav in razvoja teh področij »odličnosti« za ohromitev, onesposobitev in za izkoriščanje pomanjkljivosti močnejšega nasprotnika v asimetričnem vojskovanju (Lee 2009, 528).

Količina je kljub večjemu pomenu tehnologije in kakovosti še vedno ključna. Predvsem se to nanaša na Kitajsko mornarico in številno podmorniško floto. Po izračunih vojske naj bi bili obsežni podmorniški napadi učinkovita metoda boja proti ameriškim bojnim skupinam letalonosilk. Ekonomija napaja vojaški razvoj. To pomeni pravilno izrabo razpoložljivih sredstev, razvoj talentov ter nemoteni vojaški razvoj in raziskave. Če je prvi cilj modernizacije kitajskih oboroženih sil razviti sposobnost odvrčanja na državnih mejah, pa širjenje zračnih in mornariških sil dokaj očitno kaže na širše regionalne, morda tudi globalne, interese. Kitajska je država z jedrsko oborožitvijo. To dejstvo s pridom uporablja v politiki odvrčanja in zastraševanja. Pomemben proces je zamenjava generacij v vodstvu. Če so starejši voditelji vodili politiko pravičnega mesta Kitajske v svetu, pa nova generacija veliko bolj poudarja nacionalizem, tehnološki napredek in se v globalni politiki obnaša bolj agresivno. Temu primerno je potrebno pričakovati tudi večji pritisk na obstoječo globalno ureditev. Po obdobju t. i. nacionalnega ponižanja s strani globalnih sil Kitajska pričakuje, da bo dobila svoj delež na globalnem parketu, primeren njeni velikosti. Predvsem se pri tem pojavljajo vprašanja trenj z ZDA pri zagotavljanju globalne preskrbe z energijo in surovinami (Lee 2009, 528–530).

---

¹ Koncept upravljanja bojnega prostora, ki vključuje poveljevanje, nadzor, komunikacije, računalnike, obveščevalne dejavnosti, opazovanje in izvidovanje (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) na različnih ravneh (taktični, operativni in strateški ravni).

Aktivno vojaško osebje kitajskih oboroženih sil šteje približno 2.285.000 oseb. To vključuje Ljudsko osvobodilno vojsko oz. kopensko vojsko z 1.600.000, mornarico z 255.000, letalstvo s 300.000 do 330.000 in strateške raketne sile s 100.000 pripadniki. 660.000 pripadnikov štejejo paravojaške enote policije. V rezervi je okoli 510.000 pripadnikov. Kitajske oborožene sile so formalno naborniške, služenje pa je obvezno za vse državljane, vendar je v praksi popolnjevanje s prostovoljci zadostno. Dejansko je popolnjevanje le deloma naborniško.

Kopenska vojska

Kitajska kopenska vojska se pospešeno razvija v visoko usposobljeno poklicno vojsko po vzoru zahodnih vojska, kar naj bi omogočalo učinkovito ekspedicijsko delovanje v globalnem obsegu. Zaradi velikosti države so reforme sicer počasnejše, posodobitev opreme pa dolgotrajnejša. Vidnih je več ukrepov. Zmanjšanje števila vojakov za več kot 100.000, boljša izobrazba za častniški kader, več vaj, predvsem amfibijskih, skupaj z drugimi zvrstmi oboroženih sil (Lee 2009, 526).

Kitajska narodnoosvobodilna vojska vključuje 800.000 poklicnih vojakov in 800.000 nabornikov. V oborožitvi je več kot 6550 glavnih bojnih tankov. Steber kitajskih tankovskih sil so tanki tretje generacije Type 96, ki jih je v uporabi okoli 1500. Dve tretjini ostalih tankovskih sistemov predstavljajo tanki prve povojne generacije Type 59-I/II. V uporabi je tudi 800 tankov druge generacije Type 79 in Type 88. Med artilerijskimi sistemi je več kot 17.700 sistemov, od tega 1280 samovoznih havbic v kalibrih 122 mm, 152 mm in 155 mm in 14.000 vlečnih havbic ter 150 topov 120 mm. Med večcevnimi raketometi je več kot 2400 sistemov, tako samovoznih kot vlečnih. Kopenske sile uporabljajo tudi 126 za jurišne naloge predelanih helikopterjev Z-9 Herbin.

Mornarica

Kitajska mornarica je zvrst oboroženih sil, kateri je namenjeno največ sredstev in pozornosti. Na njej namreč temelji zmožnost projekcije moči, ki je za Kitajsko pri zasledovanju nacionalnih interesov ključna. Cilj posodobitve je v prvi vrsti zmogljivost

aktivne obrambe v obsegu do prve otoške verige oz. Japonske, Tajvana in Filipinov. Sekundarni cilj pa je druga otoška veriga oz. obseg do Bonina, Marijanskih otokov in Guama. Končni cilj je globalni doseg projekcije moči, ki ne bi zgolj varovala ključnih virov surovin, temveč bi učinkovito uveljavljala kitajske geostrateške interese (Lee 2009, 526).

Kitajska mornarica pospešeno povečuje svojo podmorniško floto kot ključno orožje proti ameriškim bojnim skupinam letalonosilk. Cilj je razviti sodobno floto tihih konvencionalnih podmornic, ki bodo hrbtenica kitajske mornarice, vse dokler ni zgrajena večja flota letalonosilk. Večina podmornic je ruske izdelave ali pa so kitajske, razvite na ruskih modelih. Razreda Han in Shang poganja jedrski reaktor. Han je bila zasnovana v 60. letih kot prvi kitajski jedrski razred. Vendar podmornice niso bile operativna do zgodnjih 80. let. Konstruktorji so se soočali z mnogimi začetnimi problemi nove jedrske tehnologije. Prav tako naj tehnologija ne bi omogočala učinkovite konfrontacije z modernimi vojnimi ladjami (Global Security 2011). V 90. letih so podmornice tega tipa posodobili s francoskim sonarjem in opremo. Razred Shang je izdelan na osnovi ruskega razreda Victor in naj bi zamenjal razred Han. Ostale taktične podmornice so konvencionalni ruski razredi Kilo in zastarel razred Romeo. Razred Kilo je v procesu dobave. Doma razvit je razred Song iz 90. let, ki je bil tudi prva kitajska podmornica s kapljasto obliko, ki omogoča boljšo hidrodinamiko pod vodo. Širjenje strateških podmorniških sil, za razliko od taktičnih, napreduje bistveno počasneje. V uporabi so štiri strateške podmornice z balističnimi raketami, prvi strateški jedrski razred v Aziji, Xia iz začetka 80. let na osnovi razreda Han z zmogljivostjo nošenja 12 balističnih raket z jedrsko bojno glavo. Novejši razred Jin zastopata dve od štirih naročenih podmornic z enako kapaciteto kot Xia. Starejša podmornica razreda Golf pa je namenjena zgolj testiranju balističnih raket (Marriott 2001, 30–31).

Med površinskimi ladjami je omembe vreden razred Luhu iz sredine 90. let, ki za nekatere strokovnjake predstavlja prvi moderni razred kitajskih rušilcev. Tehnologija je raznovrstnega izvora, med drugim Eurocopterjev helikopter, francoski senzorski sistemi in ameriški pogon. Na njem temelji tudi novejši razred Luhai (Marriott 2001, 69).

Dvig pomorske moči in porast zaskrbljenosti sosednjih držav je povzročila nabava ruskih rušilcev razreda Sovremenniy. Te težko oborožene ladje so v prvi vrsti namenjene protiladijskemu boju. Poglavitna oborožitev je več vrst raket, namenjenih

napadu na površinske cilje, in štiri avtomatski topovi 130 mm. Nosi lahko tudi helikopter. Prva ladja se je pričela graditi leta 1976, kitajska mornarica pa je prvo ladjo prevzela leta 2000 (Marriott 2001, 55).

Najnovejši razred korvet, razvit iz osnove ruskega razreda Riga, je poimenovan Jiangkai in podoben francoskemu razredu La Fayette. Ima ravne površine superstrukture in je prekrit z materialom, ki vsrkava radarske žarke, kar omogoča slabo radarsko opaznost (Lee 2009, 526).

Kitajska mornarica posodablja tudi arzenal protiladijskih raket, med njimi tudi nadzvočne rakete dolgega dosega, ki lahko nosijo tudi jedrsko bojno glavo (Lee 2009, 526). Letalonosilke so daljnoročna želja. Prva naj bi bila po besedah predstavnikov kitajske mornarice že v izgradnji (Eyal 2010).

Mornarica Ljudske osvobodilne vojske je organizacijsko razdeljena na več rodov, podmorniške, površinske enote, mornariško letalstvo, obalno obrambo in mornariško pehoto. Osebe mornarice šteje 215.000 poklicnih vojakov in 40.000 nabornikov. V oborožitvi je 65 podmornic, od tega le 3 s po 12 strateškimi balističnimi raketami in 62 konvencionalnih. Med površinskimi plovili je 28 rušilcev, 4 razreda Hangzhou oz. sovjetski razred Sovremenny, 6 novih rušilcev razreda Luzhou, Luyang in Luyang II, 15 razreda Luda, Luda II in Luda III, 2 razreda Luhu in 1 razreda Luhai. Vseh 52 fregat izvira iz sovjetskega razreda korvet Riga. Razvoj sega od 60. let do danes, razvrščenih v starejši razred Jianghu, teh je 30 ladij, ter novejša razreda Jiangwei iz 90. let in Jiangkai, splovljen v novem tisočletju z 22 ladjami. Razred Jiangkai odlikuje, kot že omenjeno, slaba radarska opaznost. Med amfibijsko–desantnimi ladjami je 1 amfibijski transportni dok razreda Yuzhao, ki lahko prevaža tanke, 2 helikopterja in do 800 vojakov. V uporabi je 56 srednjih desantnih ladij in 27 manjših.

Mornariško letalstvo razpolaga z 290 bojnimi letali. 50 bombnikov, od tega 20 zastarelih H–5 oz. Il–28 Beagle in 30 H–6D. 84 starejših lovcev, od tega 48 J–8 Finback in 36 J–7 oz. Mig–21 Fishbed v upokojevanju. 138 jurišnikov, od tega 84 JH–7, 30 starejših Q–5 Fantan, in 24 sodobnih Su–30Mk2 Flanker. 4 protipodmorniška letala PS–5 oz. SH–5. Med mornariškimi helikopterji je 38 protipodmorniških oz. protiladijskih. 25 Z–9C oz. AS–565SA Panther in 13 od 19 naročenih Ka–28 Helix A.

Letalstvo

V zasledovanju cilja razširitve obrambne linije so kitajske letalske sile pridobile več letal tretje in četrte generacije, kot so Su-27, Su-30 in J-10 ter posodobljene J-8. Opazen je trend večanja lastne produkcije. Lovsko letalo J-11 je na Kitajskem izdelani ruski Suhoj Su-27SK, J-10 Chengdu pa je doma razviti lovec četrte generacije.

Odmeven je bil prvi polet kitajskega za radar nevidnega letala januarja 2011 (The Straits Times 2011). Četudi je bil polet tega letala propagandne narave, saj je bil ravno takrat na obisku ameriški minister za obrambo, pa kaže namero kitajskih oboroženih sil, da zmanjšajo tehnološki razkorak z najmodernejšo vojsko na svetu.

Vojaško letalstvo združuje štiri rodove, letalski del, protizračne raketne sile, protizračno topništvo in padalske enote. Skupaj je to od 300.000 do 330.000 pripadnikov. V povprečju piloti bojnih letal na leto naletijo od 100 do 150 ur.

V uporabi je 1617 bojnih letal. 82 bombnikov H-6 oz. sovjetskih Tupoljev Tu-16 K-26 Badger starejše izdelave. Več kot 1100 lovcev, od tega le 236 novejših J-10 in J-11 oz. Suhoj Su-27SK. 283 jurišnikov, med njimi 91 novejših ruskih Su-30MKK in J-11. Za zgodnje opozarjanje skrbijo 3 letala Y-8H1.

Strateške raketne sile

Raketne enote znane tudi kot Sekundarne artilerijske sile imajo dve ključni nalogi, ofenzivno delovanje s konvencionalnimi raketami in povračilno delovanje z jedrskim orožjem v primeru napada na kitajsko ozemlje (Military Balance 2010, 399). Kitajska tihoma krepi sposobnost povračilnih ukrepov z izboljšavami na področju natančnosti, dosega in vodljivosti izstrelkov, s krajšanjem časa za izstrelitev ter z manjšanjem sistemov in večanjem mobilnosti le-teh. Trenutno najzmogljivejša izstrelka sta Julang-2, nameščen na strateških podmornicah, in Dongfend-31 za izstrelitev iz kopenskih raketnih oporišč. Oba tipa pa naj bi bila sposobna doseči ozemlje ZDA in njenih zaveznikov. Arzenal dopolnjuje več tipov balističnih izstrelkov kratkega dosega, katerih primarna tarča je Tajvan. Kljub večanju arzenala medcelinskih izstrelkov Kitajska ostaja zavezana, da te oborožitve ne bo uporabila prva (Lee 2009, 528). 11. januarja 2007 so kitajske raketne sile prve uspešno izvedle sestrelitev svojega

meteorološkega satelita. Pomen tega poskusa je izjemen. Z izpopolnjeno tehnologijo bi bila Kitajska sposobna resno ogroziti ameriške vohunske, komunikacijske in navigacijske sposobnosti (Kan 2007).

Strateške raketne sile štejejo več kot 100.000 pripadnikov in so deloma razmeščene na kopnem in deloma v podmorniških enotah. Upravljajo s 442 balističnimi raketami, med katerimi je 66 medcelinskih raket, 118 srednjega dosega in 204 kratkega dosega.

3.2 Države Jugovzhodne Azije

Države JV Azije so si izjemno različne, tako po številu prebivalstva, bogastvu, političnem sistemu in varnostnih izzivih, zato bi stanje oboroženih sil težko poenostavili. Preden pa se dotaknem racionalnih potreb in strateških nujnosti vsake od držav je potrebno vedeti naslednje. V prvi vrsti na stanje oboroženih sil vplivajo ekonomske omejitve. Na to dejstvo je opozorila azijska gospodarska kriza v letih 1997–98, ki je eni največjih potrošnic, Tajski, obrambni proračun znižala s 4,2 milijarde ameriških dolarjev na 2 milijardi. Druga spremenljivka je politični sistem in vpliv vojske na politiko. Zaradi zgodovine vojaških udarov so vojaška vodstva precej uspešna pri pridobivanju državnih sredstev, pa naj bo to smotrno ali ne. Močno je razširjena tudi korupcija. Na vlaganja v vojsko močno vplivata tudi kronično pomanjkanje zaupanja med državami in obstoj mnogih obmejnih sporov, kar vodi v sosedsko tekmovalnost in skrb za prestiž (Huxley 2008, 2–5). Pri tem je potrebno omeniti Singapur, ki se v marsičem bistveno razlikuje od ostalih držav. Vojaške investicije so tu najbolj profesionalne in primerljive z zahodnimi državami (Huxley 2008, 8–9).

Huxley ugotavlja, da so vse od 70. let 20. stoletja Indonezija, Malezija, Filipini, Tajska, Vietnam in Singapur razvijale program za izboljšave in nakup novih oborožitvenih sistemov za konvencionalno bojevanje, namenjeno vojni s sosednjimi državami. Poudarek je bil na modernizaciji mornaric in letalstva, torej stroškovno najbolj potratnih zvrsti (Huxley 2008, 1–2).

Medtem ko mediji že poročajo o »oboroževalni tekmi« v JV Aziji (Eyal 2010), je za Huxleya ta trditev premočna. Vendar priznava, da je v načinu nakupa novih sistemov zaznati, da so to pogosto odzivi na dogajanje v sosednjih državah. Povečevanje vojaških

zmogljivosti kot odgovor na povečevanje vojaških zmogljivosti druge države, to pa lahko vodi v oboroževalno tekmo.

3.2.1 Filipini

Kot ključen zaveznik ZDA imajo Filipini pretežno ameriško oborožitev. Oborožene sile Filipinov štejejo 120.000 aktivnih vojaških oseb, od tega 80.000 v kopenskih silah, 24.000 v letalstvu in 16.000 v mornarici. V rezervi je 131.000 oseb, od tega 100.000 v kopenskih silah, 15.000 v mornarici in 16.000 v letalstvu. Paravojaške enote štejejo 40.500 aktivnih pripadnikov in 40.000 rezervistov.

Kopenske sile

Filipinska kopenska vojska nima težkih ali srednjih bojnih tankov pretežno zaradi otoške geografije, za katero so taka vozila neprimerna. Namesto tega imajo 65 lahkih tankov Scorpion britanske izdelave. Artilerijski sistemi so samovlečni in jih je 242, v kalibrnih od 105 mm do 155 mm.

Mornarica

Mornariška pehota predstavlja velik delež osebja mornarice in sicer 7500 pripadnikov. Manjši del je tudi v mornariškem letalstvu. Večje ladje so vse britanske oz. ameriške izdelave. Fregati sta dve, zastarela razreda Rajah Humabon, še iz časa druge svetovne vojne ter starejša razreda Gregorio del Pilar. Korvet je 11, 3 razreda Jacinto iz 80. let, ostale so zastarele, splavljene še med drugo svetovno vojno. Amfibijsko–desantnih ladij je 7, 2 razreda Bacolod City z zmogljivostjo prevoza helikopterja, 32 tankov in 150 vojakov ter 4 starejše razreda Zamboanga del Sur z zmogljivostjo prevoza 16 tankov in 200 vojakov.

Letalstvo

Filipinsko vojaško letalstvo je predvsem usmerjeno v protigverilsko bojevanje. V uporabi je 15 protigverilskih letal OV–10 Bronco in 1 letalo za mornariško patroljiranje F–27 MK 200MPA. Jurišnih helikopterjev je 25, od tega 5 AUH–76 in 20 MD–520MG.

3.2.2 Indonezija

Indonezija je največja država v JV Aziji z razpršeno otoško geografijo. Ima problematično zgodovino državnih udarov in se pogosto spopada z notranjo nestabilnostjo. Ta največja muslimanska država na svetu se podobno kot mnoge muslimanske države, zaveznice ZDA, srečuje z islamskim ekstremizmom. Vsi ti razlogi pojasnijo notranjo usmerjenost obrambnih in varnostnih struktur. Na obalo vezane mornariške sile, velik delež kopenskih sil ter šibka sposobnost projekcije moči so današnja slika obrambnih sposobnosti Indonezije. Kljub temu se sama vidi kot regionalno silo in šteje Kitajsko za tekmico v JV Aziji.

Indonezijske oborožene sile skupaj štejejo 302.000 aktivnih vojaških oseb ter 280.000 pripadnikov paravojaških enot. V rezervi je 400.000 pripadnikov. Na kopenske sile odpade 233.000, na mornariške z mornariško pehoto 45.000 in na letalstvo 24.000 oseb. Sistem popolnjevanja sil je naborniški.

Kopenske sile

233.000 pripadnikov kopenskih sil vsebuje 150.000 pripadnikov redne vojske, 5000 pripadnikov pod Poveljstvom specialnih sil ter 40.000 pod Poveljstvom strateških rezerv. Kopenska oborožitev je otoški državi primerna. Tako je v uporabi 350 zgolj lažjih starejših tankov, od tega 275 tankov AMX-13, 15 PT-76 in 60 tipa Scorpion 90. Artilerijsko oborožitev predstavlja 135 vlečnih sistemov, od tega razen desetih 155 mm, 105 mm havbice. Kopenske sile uporabljajo tudi 6 jurišnih helikopterjev Mi-35P Hind.

Mornarica

Indonezijsko floto predstavljata dve starejši nemški taktični podmornici razreda Cakra oz. Type 209. Večjih površinskih plovil je 30. 6 starejših fregat razreda Ahmad Yani oz. nekdanji nizozemski Van Speijk, moderniziran britanski razred Leander ter ena fregata razreda Hajar Dewantara jugoslovanske izdelave. Korvet je 23. 16 razreda Kapitan Patimura oz. vzhodnonemški razred Parchim.

Letalstvo

Indonezijsko letalstvo upravlja s 96 bojnimi letali. Med 25 lovci so 3 novi Su-27SK Flanker, 10 F-16 Fighting Falcon, 12 starejših F-5 Tiger II. Jurišnih letal je 49, od tega 3 sodobni Su-30MKI Flanker, 11 A-4E Skyhawk in 35 jurišnikov Hawk.

Pomemben podatek o moči letalskih sil je delež operativno sposobnih plovil, teh je zgolj 45 odstotkov.

3.2.3 Laos

Laos je edina celinska država v JV Aziji in torej nima mornarice. Večina vojaške opreme je iz Vietnama ali pa je bila zasežena kraljevi vojski med državljansko vojno v 60. in 70. letih.

Oborožene sile Laosa štejejo 29.100 aktivnih vojaških oseb, od tega 25.600 v kopenski vojski in 3500 v letalskih silah. Paravojaškega osebja je 100.000.

Kopenske sile

Po dostopnih podatkih ima kopenska vojska na razpolago le 25 zastarelih tankov T-54/55, od tega celo 10 T-34. Artilerijskih sistemov naj bi bilo 62 vlečnih v kalibrih od 105 mm do 155 mm, mnogo ameriškega izvora še iz državljanske vojne.

Letalstvo

Letalske sile imajo na razpolago okrog 22 starejših bojnih letal Mig-21 Fishbed.

3.2.4 Malezija

Malezija je država, ki se je pod Britanci uspešno ubranila komunizma. Danes se zaveda svojega položaja v razmerju do močnejših sosednjih držav. Skladno s svojo uravnoteženo zunanjo politiko pragmatično razvija tudi svoje oborožene sile. Kljub zgodovinsko pogojenim tesnim odnosom z Veliko Britanijo se pri nabavi oborožitvenih

sistemov ne naslanja na nobeno državo. V oborožitvi so tako vzhodni kot zahodni sistemi. Glavni bojni tanki so poljska predelava sovjetskih tankov, letalstvo pa je mešanica ameriških, ruskih ter britanskih letal.

Vojaško osebje malezijskih oboroženih sil šteje 109.000 članov, od tega 80.000 v kopenskih silah, 14.000 v mornarici in 15.000 v letalstvu. Paravojaške enote štejejo 24.600 pripadnikov, od tega 18.000 za policijske dejavnosti, 4500 za nadzor malezijske morske cone, 2100 članov mornariške policije. Omeniti je potrebno še rezervo, ki skupaj šteje 296.300 oseb.

Kopenske sile

Aktivnih vojaških oseb je 109.000, v rezervi jih je 50.000. Hrbtenico kopenskih sil tvori 48 poljskih glavnih bojnih tankov PT-91M Twardy, predelava sovjetskih T-72 iz začetka 90. let ter 26 lahkih tankov Scorpion. Artilerijskih sistemov je v uporabi 164, 130 kalibra 105 mm in 34 v kalibru 155 mm, vsi vlečni.

Mornarica

Mornariške enote sestavlja 14.000 aktivnih oseb in 1000 v rezervi. V malezijski floti sta dve sodobni taktični podmornici razreda Tunku Abdul Rahman oz. španski razred Scorpene. Med 12 večjimi površinskimi ladjami sta 2 fregati razreda Lekiu britanske izdelave, najsodobnejši v malezijski floti. 10 korvet, od tega 4 razreda Laksamana italijanske izdelave, 4 novejša razreda Kedah in 2 razreda Kasturi nemške izdelave. Za protiladijski in protipodmorniški boj je namenjenih 6 helikopterjev Super Lynx.

Letalstvo

Letalske sile štejejo 15.000 aktivnih pripadnikov in 600 v rezervi. Bojno silo tvori 74 bojnih letal. Od tega 13 starejših lovcev tipa F-5 Tiger II, 28 jurišnikov, 8 tipa F/A-18 Hornet, 12 od 18 naročenih sodobnih Su-30MKM in 8 lahkih jurišnikov Hawk MK108. Za protipodmorniško delovanje je namenjenih 20 starejših helikopterjev Sikorsky S-61A-4 Nuri ameriške izdelave, ki naj bi jih upokojili do leta 2012. Zamenjali naj bi jih Eurocopterjevi helikopterji EC 725 Super Cougar.

3.2.5 Mjanmar

Aktivno vojaško osebje šteje 406.000 pripadnikov, od tega 375.000 v kopenski vojski, 16.000 v mornarici in 15.000 v letalstvu. Paravojaške enote štejejo 107.250 pripadnikov in vključujejo 72.000 pripadnikov policijskih enot, 35.000 pripadnikov milice in 250 pripadnikov službe ministrstva za bisere in ribolov.

Kopenske sile

Hrbtenico kopenskih sil tvorijo sovjetski tanki T-72, teh je 50, in kitajski tanki prve generacije Type 69, na osnovi tanka T-54. Slednjih je 100. Po nekaterih neuradnih podatkih naj bi bilo to število povsem drugačno, in sicer 125 novejših MBT-2000 tretje generacije, kitajsko-pakistanske zasnove, 80 tankov tretje generacije Type-96, 135 tankov druge generacije T-72S, 250 tankov druge generacije Type-80/85 ter ostali tanki prve generacije, 180 tankov Type-69, 120 tankov T-55, 50 tankov Type-59 in 280 tankov Type-59D (Military Photos 2011). Artilerijskih sistemov je več kot 128 vlečnih, v kalibrih od 105 mm do 155 mm.

Mornarica

Mjanmarska mornarica je med tropskim ciklonom Nargis utrpela znatno škodo, 30 uničenih plovil. Med večjimi plovili so 3 novejše fregate razreda Anawrahta kitajske izdelave in domnevno brez raketne oborožitve.

Letalstvo

Malezijsko vojaško letalstvo razpolaga s 125 bojnimi letali. 58 je lovskih, od tega 8 Mig-29B Fulcrum in 50 starejših Mig-21 Fishbed pod oznako F-7. Jurišna letala so kitajska, starejšega tipa Q-5II Fantan oz. A-5M, zgrajenih na osnovi letala Mig-19.

3.2.6 Singapur

Sodobna in bogata mestna država Singapur razvija visokotehnološko vojaško silo primerljivo zahodnim državam, z najsodobnejšimi oborožitvenimi sistemi oz. sistemi, ki so le za generacijo starejši od tistih v najnaprednejših vojskah. Zaradi majhnosti in

relativne ogroženosti obramba Singapurja temelji na totalni obrambi, kjer ima vsak vojaški in civilni element svojo dolžnost in mesto pri obrambi države. Glede na prebivalstvo so oborožene sile bistveno večje od primerljivih evropskih držav. Temu botruje večja nestabilnost mednarodne okolice in znaki oboroževalne tekme, o kateri več v nadaljevanju.

Skupaj oborožene sile Singapurja štejejo 72.500 aktivnih vojaških oseb, 93.800 oseb v paravojaških enotah in 312.500 v rezervi. V kopenski vojski je 50.000 oseb, v mornarici 9000 in v letalstvu 13.500 oseb. Princip popolnjevanja oboroženih sil je naborniški.

Kopenske sile

Med 50.000 pripadniki je 15.000 poklicnih vojakov in 35.000 nabornikov.

Kopenska vojska ima na razpolago okoli 96 glavnih bojnih tankov, od tega vsi sodobni Leopardi 2A4 in okoli 100 Centurionov, ki so v procesu zamenjave. Artilerijskih sistemov je skupaj 335, med njimi 18 samovoznih, doma izdelanih SSPH–1 Primus in 125 vlečnih havbic v kalibrh 105 mm in 155 mm.

Mornarica

Med 9000 pripadniki je 3000 poklicnih vojakov, 1000 nabornikov in okoli 5000 aktivnih rezervistov.

Singapurska mornarica uporablja sodobne radarsko slabo opazne fregate razreda La Fayette, ki so ene prvih s to zmogljivostjo. Ladje so namenjene za površinski boj z zmogljivimi raketami Exocet in nimajo protipodmorniške oborožitve, protiletalska oborožitev je za samoobrambo. Nosil lahko helikopter. Gradnja prve ladje se je pričela leta 1990 (Marriott 2001, 74).

Mornarica poseduje še 6 konvencionalnih podmornic, 2 najnovejši, splavljeni v letih 2009 in 201. Ostale površinske ladje so še 6 korvet razreda Victory. Med desantnimi zmogljivostmi so 4 amfibijski transportni doki z zmogljivostjo prevoza dveh helikopterjev, 18 glavnih bojnih tankov in 350 vojakov.

Letalstvo

Letalske sile razpolagajo s 104 bojnimi letali. Od tega 99 za lovsko–jurišne naloge, med njimi 2 od 22 naročenih F–15SG in 60 sodobnih F–16C/D. 5 protiladijskih F–50

Maritime Enforcer in 4 letala za zgodnje opozarjanje E-2C Hawkeye. Helikopterske enote razpolagajo z 12 novimi jurišnimi helikopterji AH-64D Apache.

3.2.7 Tajska

Tajske oborožene sile štejejo 305.860 članov aktivnega vojaškega osebja in 113.700 v paravojaških enotah. Od tega je v kopenskih silah 190.000 pripadnikov, v mornarici 69.860 pripadnikov in v letalstvu 46.000 pripadnikov. V rezervi je 245.000 pripadnikov.

Kopenske sile

Med 190.000 pripadniki je 120.000 rednih in 70.000 nabornikov. V oborožitvi je 333 glavnih bojnih tankov, med njimi 178 starejših M-60, ostali so zastareli Type-69 in M-48A5. Med več kot 573 artilerijskimi sistemi je zgolj 20 starejših samovoznih sistemov M-109A2. 553 je vlečnih sistemov. V uporabi so tudi večcevni raketometi, katerih število ni znano.

Mornarica

69.860 pripadnikov sestavlja 44.011 stalnih pripadnikov, vključno z mornariškim letalstvom, mornariško pehoto in obalno obrambo ter 25.849 nabornikov.

V uporabi je 20 večjih vojnih ladij. Med njimi 1 letalonosilka Chakri Naruebet, z zmogljivostjo nošenja 9 jurišnikov AV-8A Harrier in 6 protipodmorniških helikopterjev S-70B Seahawk. Floto dopolnjuje 10 fregat, 2 novejši razreda Naresuan, 6 starejših in 2 zastareli, tudi brez vodljivih raket. V uporabi je 9 korvet v povprečju starih 30 let. Tajska mornarica upravlja s 6 zastarelimi desantnimi ladjami ameriškega izvora, Chang in Sichang.

Mornariško letalstvo uporablja 21 bojnih letal. 7 jurišnikov AV-8A Harrier, za protiladijski boj, 6 Do-228-212, 3 F-27 in 3 P-3T Orion. Za protipodmorniški boj je zadolženih 6 sikorskijevih helikopterjev S-70B Seahawk, za protiladijski pa še dva helikopterja SRS 300 Super Lynx.

Letalstvo

Bojno sposobnih letal v uporabi je 165. Od tega je 87 lovcev in jurišnikov, 35 starih lovcev F–5E/F Tiger II, od tega 32 nadgrajenih, 41 lovcev F–16A Fighting Falcon in 9 F–16B. Naročenih je 6 sodobnih JAS–39 Gripen polpete generacije.

3.2.8 Vietnam

Oborožene sile Socialistične republike Vietnam podobno kot druge socialistične države kažejo tesno navezanost na Vzhodni blok oz. Sovjetsko zvezo, Rusijo in Kitajsko. Tudi med novejšimi sistemi je večina ruskih oz. kitajskih. Del oborožitve predstavljajo tudi opuščeni ameriški sistemi iz druge indokinske vojne.

Vojaško osebje šteje 455.000 aktivnih oseb in 5.000.000 v rezervi. Od aktivnega osebja jih 412.000 odpade na kopensko vojsko, 13.000 na mornarico in 30.000 na letalstvo. Paravojaškega osebja in sil za obrambo meje je za dvakrat po 40.000. Sistem popolnjevanja je naborniški za vse zvrsti oboroženih sil.

Kopenske sile

V uporabi je 1315 glavnih bojnih tankov, od tega zgolj 70 tankov druge povojne generacije T–62, ostali so tanki prve generacije, Type 59, T–54, T–55, ter 45 tankov T–34, zasnovanih v drugi svetovni vojni. Skupaj je v uporabi več kot 3040 starejših artilerijskih sistemov. Od tega okoli 30 starejših samovoznih 2S3 in M–107, 2300 vlečnih v kalibru od 100 mm do 155 mm ter okoli 710 večcevnih raketometov.

Mornarica

Vietnamska ljudska mornarica ima na razpolago 2 zastareli taktični podmornici Yugo, zasnovani na jugoslovanski podmornici razreda Heroj, katerih upokožitev je napovedana za leto 2012. Naročenih je 6 novih podmornic razreda Kilo. Površinska flota šteje 11 večjih ladij, 5 zastarelih fregat razreda Petya brez vodljivih raket, 6 lahkih korvet razreda Molniya in Molniya II z vodljivimi izstrelki.

Letalstvo

V uporabi je 219 bojnih letal. 140 starejših lovskih letal MiG–21bis Fishbed, 64 jurišnikov, od tega 4 sodobni Su–30MKK Flanker, 7 Su–27SK Flanker, 53 starejših Su–22 Fitter. V uporabi so še 4 zastareli protipodmorniški Be–12 Mail.

3.3 Primerjava oboroženih sil

Razmerje vojaškega in paravojaškega osebja skupaj z rezervisti je 3.455.000 oseb v oboroženih silah Kitajske in 9.064.110 oseb na strani držav JV Azije, kar je skoraj 3:1 v korist držav JV Azije. Podatek ni zanesljiv, saj so med obravnavanimi državami različni sistemi popolnjevanja. Izurjenosti osebja, ki je pomemben dejavnik v kvaliteti oboroženih sil, tako ni moč oceniti. Kitajska ima največ prebivalcev v skupnem seštevku, vendar zaradi profesionalizacije vojske zmanjšuje število vojaških oseb. Vojaška moč pri tem naj ne bi padala. Veliko držav JV Azije ima predvideno totalno obrambo, kar pomeni, da so vsi elementi družbe vključeni v obrambo države. Napadalna moč države s takim sistemom je majhna, saj je večina osebja premalo usposobljena za zapletene taktične premike ali desantno bojevanje.

Če primerjamo okvirno količino oborožitvenih sistemov Kitajske in držav JV Azije, dobimo naslednje rezultate. Kitajska premore 6550 tankov, države JV Azije 2507. 202 večje kitajske ladje in podmornice proti 115 ladjam in podmornicam držav JV Azije. 1617 kitajskih bojnih letal proti 820 bojnim letalom držav JV Azije. Že same številke dovolj očitno kažejo premoč kitajskih oboroženih sil v razmerju 3:1. Tudi v primeru hipotetične kolektivne obrambe proti Kitajski bi bilo težko upati na uspeh brez pomoči zunanjih zaveznikov.

Oborožitev Kitajske je, kot že omenjeno, podvržena intenzivni modernizaciji. Pri državah JV Azije je opaziti podoben, vendar šibkejši trend. Najočitnejši je primer Singapurja, saj je zaradi ekonomske moči sposoben vzdrževati relativno veliko vojsko, ki po tehnologiji povsem ustreza zahodnim vojskam. Tako so v uporabi najnovejši nemški tanki Leopard 2, v dobavi sodobni ameriški jurišniki F–15 Eagle in uporaba sodobnih tehnologij slabe radarske opaznosti na fregatah razreda La Fayette. Ostale države sledijo, v kolikor jim ekonomske zmogljivosti dopuščajo. Vietnam, Malezija in

Indonezija tako dobavljajo sodobna ruska bojna letala Su-27 in novejšo različico Su-30, ki naj bi bila ekvivalent hrbtenici ameriške letalske moči, letalu F-15. Tajska popolnjuje močno mornariško floto, ki vključuje tudi letalonosilko. V regiji je kar precej kitajskega orožja, predvsem med komunističnimi državami. Mjanmar je najboljši dokaz in je reden prejemnik kitajskega orožja.

Iz strukture oborožitvenih sistemov je razvidno, da je projekcija moči držav JV Azije šibka, kar dokazuje odsotnost letalonosilk, križark, večjega števila podmornic, bombnikov in strateških raket. Napadalna moč držav JV Azije bi lahko bila usmerjena zgolj na sosednje države, proti Kitajski pa očitno v obrambne namene, kolikor zmogljivosti posameznih držav dopuščajo. Zgolj Singapur, Malezija in Tajska imajo glede na starost primerljive ali boljše oborožitvene sisteme kitajskim. Potrebno je še dodati, da ima zgolj Kitajska strateške medcelinske rakete in jedrsko orožje. Kitajska edina v prihodnosti pričakuje tekmovanje z velikimi globalnimi silami, kar pomeni, da večanje vojaških zmogljivosti ni uperjeno zgolj na države JV Azije. Kitajske sile za projekcijo moči so šele v izgradnji, desantne zmogljivosti pa omejene. Sicer velika flota podmornic je verjetno predvsem namenjena obrambi pred ameriškimi bojnimi skupinami letalonosilk kot pa napadu na državo. Opazno je pomanjkanje strateških podmornic z balističnimi raketami. Lahko zaključim, da bi bil napad Kitajske na države JV Azije brez vpletanja zunanjih sil najverjetneje uspešen, vendar za ceno velikih izgub. Pri državah JV Azije bi bila najboljša obramba diplomacija, brez pomoči zunanjih sil pa je uspešna obramba malo verjetna.

4 Analiza odnosov med Kitajsko in Jugovzhodno Azijo

Pri analizi odnosa Kitajske z JV Azijo je potrebno upoštevati vpliv ZDA. Ostale azijske sile kljub relativni regionalni moči nikakor ne premorejo vpliva, ki bi odločilno usmerjal tok bližnje prihodnosti regije. Indija kljub potencialu in velikosti, po mojem mnenju, Kitajske ne dosega predvsem z ekonomskega vidika in tudi nima neposrednih interesov v regiji. Japonska je že več desetletij v ekonomski stagnaciji in zaradi podvigov v drugi svetovni vojni svoj vpliv uveljavlja pretežno v obrambnem smislu v strahu pred morebitno konfrontacijo s Kitajsko. Južna Koreja kljub ekonomskemu

napredku večino pozornosti nameni sosedi Severni Koreji. Rusija je z razpadom Sovjetske zveze izgubila vlogo supersile in se še vedno ukvarja s tranzicijskimi problemi. Čeprav si poskuša ponovno izboriti staro slavo, pa se bo verjetno raje pridružila Zahodu pri zasledovanju ekonomskih interesov, kot da bi z njim tekmovala. Pakistan se vse bolj sooča z notranjo nestabilnostjo in večino zunanjepolitičnih naporov nameni vzdrževanju »statusa quo« z Indijo. ZDA tako ostajajo edina globalna velesila in edini akter, ki aktivno uveljavlja interese v regiji v obliki številnih bilateralnih in multilateralnih zaveznih paktov. Neizogibni pogoj za ohranitev pridobljenih privilegijev je omejitev kitajskega vpliva.

Opraviti imamo torej z dvema ravnema. Odnos ZDA – Kitajska in odnos Kitajske z državami JV Azije ob podpori ZDA.

4.1 Kitajska in obstoječi mednarodni red

V kolikšni meri Kitajska izziva obstoječi mednarodni red oz. ali deluje izven pravil ustaljenega, je še vedno stvar akademskih debat. V teoriji Tranzicije moči, ki je del širše teorije mednarodnih odnosov v primeru sprememb v mednarodnem sistemu zaradi naraščanja moči neke države, se poskuša novega akterja oceniti, ali nov obstoječi svetovni red izziva ali pa ga je pripravljen sprejeti. Današnji svetovni red vodijo ZDA, edina preostala svetovna velesila. Čeprav naj bi ta red temeljil na skozi zgodovino doseženih normah, je vendarle ustrojen tako, da imajo ZDA od njega največ koristi, predvsem pa vključuje celoten planet. Kitajska z naraščanjem svoje ekonomske in vojaške moči veča tudi pričakovanja in delež, ki naj bi ga obvladovala v svetovnem sistemu. Tako neizogibno trči ob interese ZDA in njenih zaveznikov. Zastavlja se vprašanje, ali bo zahtevala revizijo razmerij moči ali pa se bo pridružila obstoječemu sistemu, ki je ustrojen po željah ZDA. Torej ali bo Kitajska postala »revizionistična« ali »status quo« država?

Johnston ugotavlja, da je v 20. stoletju kitajski revizionizem razvil dve obliki. Prvo v revolucionarnem obdobju pod Mao Cetungom, ko je marksistični ideološki boj zahteval uničenje kapitalizma nasploh. Druga oblika se je razvila pod vodstvom Čjang Zemina v začetku 90. let in ima obliko kvazi fašizma (Johnston 2003, 50). Slednja oblika izhaja iz

pričakovanja nove kitajske elite, da prihaja čas obračuna z zunanjimi silami, ki so zakrivile ponižanje v času evropskega kolonializma. Vendar slednja oblika danes ni prevladujoča v kitajski zunanji politiki. Prepleta se z ostanki zmerne zunanje politike Denga Sjaopinga in novejših izumov »Miroljubnega vzpona« in »Miroljubnega razvoja« (Glaser 2007, 296). Kitajska se zaveda, da vojaško še ni sposobna uveljavljati globalnih interesov in se je pripravljena do neke mere podrediti normam obstoječega mednarodnega reda.

Johnston na podlagi analize več dejavnikov, kot so raven participacije v mednarodnih inštitucijah, stopnja skladnosti z mednarodnimi normami, odnos do obstoječega svetovnega reda, želje izzivalke pri distribuciji moči, odnos izzivalke do distribucije moči, zaključí naslednjo ugotovitev:

Težko je zaključiti, da je Kitajska zagotovo revizionistična država, ki deluje izven ali komaj v okviru meja t. i. mednarodne skupnosti.«...»dokaz, da se kitajsko vodstvo aktivno poskuša izenačiti z ameriško močjo, spodkopati unipolarni sistem, v katerem prevladujejo ZDA in ga zamenjati z multipolarnim sistemom, je šibek.

Kitajska sicer krši mnoge mednarodne norme in očitno ni navdušena nad ameriško prisotnostjo v regiji. Vendar tudi ameriški analitiki priznavajo, da se Kitajska bolj kot kadarkoli prej vključuje v regionalne inštitucije. S JV Azijo gradi konstruktivne odnose na temelju multipolarnosti in vsaj na videz deluje po principih »miroljubnega vzpona« (Voughn 2006, 10). Johnston razloči dva ključna dejavnika, ki bi lahko vplivala na stopnjo nezadovoljstva z obstoječim mednarodnim redom. Prvi so notranji socialni nemiri. Odprtje kitajskega trga in vstop kapitalizma, kar se sklada s prevladujočim svetovnim ekonomskim redom, sta povzročila nastanek velikih socialnih neenakosti. Možno bi bilo, da razočaranje nad svobodnim trgom pripelje do še močnejših teženj po uporabi obstoječemu mednarodnemu redu. Drugi, zunanji dejavnik je vpliv varnostne dileme zaradi Tajvana in podpore ZDA (Johnston 2003, 50). Vprašanje Tajvana je za Kitajsko najbolj pereče, saj je ta za ZDA najbližji neoviran dostop do Kitajske. Strah in negotovost sta navzoča na obeh straneh, na Tajvanu zaradi močne sosede in na celinski Kitajski zaradi bližine ameriške mornarice. Vendar ta na videz najočitnejši primer varnostne dileme ni edini. Po poročanju singapurskega državnega časnika je v regiji moč zaslediti oboroževalno tekmo. V to so vključene tako države ASEAN-a kot tudi Indija, Japonska in Južna Koreja (Eyal 2010). Če se omejim na države JV Azije, sta

vzroka dva. Prvi je sama bližina Kitajske, ki je skozi vso zgodovino poskušala prodreti jugovzhodno (Voughn 2006, 8), drugi so mnoga nerešena vprašanja postavitve meje, lastništva otokov in navzkrižja interesov. Primer, ki ga bom v svoji nalogi obravnaval, je spor glede Spratlejevih otokov v Južno kitajskem morju.

Če v mednarodnem prostoru ne bo večjih pretresov, vse kaže, da bo Kitajska izzvala obstoječe ravnovesje sil. Vendar na kakšen način, na nasilen ali bolj kooperativen način, še ni mogoče ugotoviti. V trenutnih razmerah je tekmovanje v ekonomski sferi očitno najboljša izbira. Kitajska še ne poseduje zadostne vojaške moči, da bi jo izrabljala v odnosih z večjimi silami. Veliko k načinu upravljanja odnosov s sosedomi dodajo države JV Azije same. S preišljeno politiko kaže prijateljski obraz tako ZDA kot Kitajski. Američani sami priznavajo, da se države JV Azije počutijo vedno bolj nelagodno zaradi ameriške unilateralne politike, saj jim ta onemogoča razvijati konstruktivne odnose s Kitajsko (Voughn 2006, 39). Ti pa bodo še kako pomembni, ko bo slednja dosegla stopnjo, ko bo lahko aktivno posegala v regijo.

4.1.1 Odnos ZDA – Kitajska v Jugovzhodni Aziji

Voughn povzame ključne interese ZDA v regiji: vzdrževanje stabilnosti in ravnotežja moči in preprečitev, da bi v regiji dominirala katerakoli sila. Preprečiti, da bi bile ZDA izključene iz regije. Zagotoviti prosto plovbo in varnost morskih poti. Interesi trgovine in možnost investicij v regiji. Podpora zaveznikom. Podpora vrednotam demokracije, človekovih pravic in svobode veroizpovedi (Voughn 2006, 7).

Z razpadom sovjetskega bloka je regija za ZDA nekoliko izgubila pomen. Ta vakuum je poskušala tihoma zapolniti Kitajska in si še pred morebitno konfrontacijo z ZDA izboriti čim boljši položaj. Po 11. septembru 2001 so ZDA spet nekaj več pozornosti namenile regiji, vendar predvsem z vidika boja proti terorizmu. Resen strateški premik bi lahko pripisali predvsem sporu med Kitajsko in državami JV Azije zaradi Južno kitajskega morja. Že leta 2010 je državna sekretarka Hillary Clinton s trditvijo, da je prosta plovba v Južno kitajskem morju ameriški nacionalni interes, namignila Kitajski, da ZDA ne bodo dopustile kitajske hegemonije (International Crisis Group 2012, 5–7). Proces premika vojaških zmogljivosti proti Aziji je uradno naznanil ameriški sekretar za

obrambo Leon Panetta v govoru na zasedanju foruma Shangri-La Dialogue v Singapurju 2. junija 2012, ko je Azijo označil za prioriteto zunanje politike ZDA (Panetta 2012). Premik med drugim vključuje premik dela mornariških zmogljivosti bliže Kitajski in odpiranje novih vojaških oporišč. Ameriški premik je požel veliko pozornosti pri kitajskem vodstvu in je bil glavni razlog za bolj zmerno politiko do JV Azije (International Crisis Group 2012, 7, 37)

4.2 Odnos Kitajske z državami Jugovzhodne Azije

Odgovor na vprašanje, zakaj ravno JV Azija prejema toliko pozornosti je v geografski legi. To je skupina manjših držav, ki ne po velikost in ne po moči niso primerljive Kitajski. Prav tako v bližini ni večje sile, ki bi lahko vzdrževala ravnotežje. V regijo Kitajska najlaže vnaša svoj vpliv, po drugi strani pa ga tudi mora, če se hoče izogniti strateški obkolitvi. Iz teh razlogov je najverjetnejši cilj, da se jo spremeni v stabilno kitajsko »dvorišče«, ki bo nosilec gospodarskega razvoja in opora v morebitni konfrontaciji z ZDA.

Voughn med interese Kitajske v regiji šteje naslednje. Ohranjati politično in varnostno stabilnost v regiji, ki bo omogočala nemoteno kitajsko gospodarsko rast. Ohranjati in razširiti trgovske poti v regiji. Pridobiti dostop do regionalnih surovin in energetskih virov. Razvijati trgovske stike za ekonomske in politične razloge. Izolirati Tajvan. Povečati vpliv v regiji in poraziti poskuse strateške obkolitve in zadrževanja (Voughn 2006, 11).

Način, kako bo Kitajska dosegla zastavljene cilje, ni povsem jasen. Do sedaj sta se izoblikovala dva načina. Vojaška intervencija iz časa hladne vojne v podporo komunističnim gibanjem v regiji je s propadom komunističnega ideološkega bloka izgubila smiselnost (Voughn 2006, 8), vse bolj možna pa je projekcija vojaške moči. Drugi način je ekonomski vpliv. Razvoj držav JV Azije je močno vezan na trgovino s Kitajsko in množijo se primeri, ko Kitajska z investicijami ali omejitvami poslovanja poskuša prisiliti sosede v določeno politično odločitev.

Nezaupanje in nepredvidljivost povzročata pravne vrzeli in spremenljiv odnos Kitajske do regije. Slednje je hkrati pomanjkljivost in prednost Kitajske. Po eni strani vodstvo odnos prilagaja situaciji in se izogiba prenačljenim trditvam, ki bi omejile politične opcije. Dober primer je »devetčrtna linija«, ki označuje domnevne kitajske teritorialne vode v Južno kitajskem morju na uradnih kitajskih zemljevidih, vendar Kitajska še vedno ni razjasnila, ali je to njeno uradno stališče. Po drugi strani pa so nejasnosti tudi škodljive. V nasprotju s pričakovanji kitajsko vodstvo ni enoten akter, temveč sistem državnih in lokalnih inštitucij z lastnimi interesi. Tu so še pravne vrzeli, nejasni in neusklajeni diplomatski cilji in vpliv dejavnikov, kot je nacionalizem. Žrtev notranjih nesoglasij je največkrat kitajsko zunanje ministrstvo. V primeru spora v Južno kitajskem morju s težavo vodi koherentno politiko (International Crisis Group 2012, 14–28).

Večina držav JV Azije, razen Mjanmara in Kambodže, do Kitajske goji predvsem pragmatične odnose. V Kitajski vidijo ekonomske in razvojne priložnosti, vendar se hkrati zavedajo kitajskih teženj po prevladi v regiji.

4.2.1 Filipini

Filipini so drugi pogodbeni zaveznik ZDA v regiji in so s tem nekoliko omejeni v odnosih s Kitajsko (Voughn 2006, 28). Razen spora v Južno kitajskem morju s Kitajsko nimajo večjih sporov. Odnosi stalno nihajo, v prvi vrsti pa jih krojita omenjeni spor in interesi po gospodarskem sodelovanju. Temu primerno smo priča napovedim o gospodarskem in kulturnem sodelovanju (Orendain 2012) ter incidentom med kitajskimi in filipinskimi ladjami, ki mejijo na oborožen spopad (Global Nation Inquirer 2012). Odkrite sovražnosti niso v interesu nobeni od obeh držav, še posebej ob večji prisotnosti ZDA v regiji.

4.2.2 Indonezija

Dogodki, ki so v Indoneziji ključno oblikovali percepcijo Kitajske, segajo v pozno 13. stoletje, v čas Kublaj Kanove vladavine in mongolske invazije na otok Javo ter odpravo admirala Čeng Heja v zgodnjem 15. stoletju. Kitajska je ustvarila vtis ekspanzionistične sile, kasneje, v času Nizozemske kolonialne nadvlade pa privilegiranega sloja, ki se ga do danes drži dvom o zvestobi indonezijskim oblastem. Po osamosvojitvi leta 1948 pa so bila glavna prizadevanja indonezijske revolucionarne vlade usmerjena v izoblikovanje podobe neodvisnosti od Zahodnih sil. Eden od ukrepov za večjo transparentnost je bila tudi navezava diplomatskih stikov s komunistično Kitajsko (Johnston 1999, 91).

Odnosi so bili že od začetka obremenjeni zaradi izгона indonezijske komunistične partije in problemov z vplivno kitajsko manjšino. Spremembe so nastopile ob koncu hladne vojne. Indonezija je odprla vrata živahniji diplomaciji, ko je postalo jasno, da Kitajska v svojem zasledovanju nacionalnih interesov v regiji morda ne bo dovolj omejena z drugimi globalnimi silami. Zaradi omejitev moči je ključna naloga indonezijske diplomacije v vpetju Kitajske v multilateralno regionalno strukturo in jo zadržati na razdalji (Johnston 1999, 104).

4.2.3 Kambodža

Podobno kot mnoge druge države JV Azije ima tudi Kambodža pomembno kitajsko manjšino, ki nadzoruje velik del kamboške ekonomije. V novejšo zgodovino odnosov med Kitajsko in Kambodžo sta močno vmešana Tajsko in Vietnam, ki na relativno šibko državo poskušata razširiti svoj vpliv. Vietnam leta 1978 okupira Kambodžo, kar sproži krajšo obmejno vojno s Kitajsko, tesno zaveznico Kambodže, v letu 1979. Po demokratičnih volitvah leta 1993, so se odnosi s Kitajsko še okrepili. Za tesne vezi med državami so najverjetneje krivi podobni interesi. S pomočjo Kambodže ima Kitajska dostop do ključnih morskih poti (Fullbrook 2006) in omejuje vpliv Vietnama, medtem ko kitajske investicije omogočajo pospešen razvoj kamboške ekonomije. V zadnjih letih prevelik vpliv Kitajske pri državah ASEAN vzbuja zaskrbljenost, saj naj bi si tako

pridobila posredno možnost veta na odločitve ASEAN-a (Today 2012). Kljub tesnim stikom odnosi med državama niso neomajni in vedno bolj postaja očitno, da prevelik kitajski vpliv kamboško vlado moti (Kurlantzick 2012).

4.2.4 Laos

Podobno kot Kambodža se tudi Laos sooča s pritiskom s treh strani, Tajske, Vietnama in Kitajske, čeprav se interesi teh držav tu manj prekrivajo. Laos je skozi novejšo zgodovino poskušal doseči nevtralnost in stalno nihal med Vietnamom in Kitajsko z najnižjo točko v odnosih s Kitajsko med kitajsko–vietnamskim sporom leta 1978–79. Od konca hladne vojne se odnosi s Kitajsko izboljšujejo in so za slednjo pomembni zaradi poslovnih priložnosti, za Laos pa zaradi razvojnih, tako na ekonomskem kot tudi na vojaškem področju (Xinhuanet 2011). Leta 2009 sta državi vzpostavili strateško partnerstvo in februarja 2012 podpisali več dogovorov o ekonomskem in tehničnem sodelovanju (Lao Voices 2012). Kljub tesnim stikom komunistično vodstvo Laos vidi predvsem integriran v skupnost držav ASEAN in s pragmatičnimi potezami gradi konstruktivne odnose s Tajske in Vietnamom (The Nation 2011).

4.2.5 Malezija

Oddaljenost od Kitajske in uspešen boj proti komunističnemu uporu narekujejo šibkejše stike med državama za razliko od severnejših držav. Razen kitajske podpore komunističnim upornikom je med državama malo razlogov za spor. Tako je bila Malezija prva država, članica ASEAN-a, ki je brez večjih ovir navezala diplomatske stike s Kitajsko, in sicer leta 1974. Odnose je pretežno narekoval ekonomski interes. Malezija sicer vidi Kitajsko, skupaj z Japonsko, kot vodilni sili vzhodnoazijskega ekonomskega združevanja in je trdna podpornica skupnosti ASEAN (Lim 2009).

4.2.6 Mjanmar

Tesnejše vezi med Mjanmarom in Kitajsko so verjetne iz dveh razlogov. Prvi je kitajski strateški interes oz. dostop do Indijskega oceana in posledično razvoj južnega celinskega dela Kitajske. Dokazi temu so finančna pomoč mjanmarskemu režimu, obseg investicij in prodaja orožja. Drugi razlog je v tem, da bodo Mjanmarske oblasti zaradi osame po kršenju človekovih pravic hitreje pripravljene sprejeti edinega potencialnega zaveznika v svoji okolici. Za ZDA Mjanmar predstavlja glavni poskus Kitajske, da se izogne strateški obkolitvi (Voughn 2006, 26–27). Leta 2011 je mjanmarska hunta naredil ključen korak k odprtju države s tem, ko je oblast prenesla na civilno vlado. S približevanjem mednarodnim normam si je prislužila omilitev sankcij in možnost sodelovanja na mednarodnem trgu (BBC 2012). Posledice sprememb se bodo pokazale šele čez čas, pričakovati pa je, da bo država poskušala uravnotežiti navezanost na Kitajsko s približevanjem organizaciji ASEAN.

4.2.7 Singapur

Odnosi med Kitajsko in Singapurjem so nekoliko oteženi zaradi tesnih odnosov Singapurja z ZDA. Prav tako Kitajskemu vodstvu niso všeč singapurske vezi s Tajvanom. Skupaj z Avstralijo, Japonsko in Južno Korejo tvori skupino, za katero Kitajska pravi, ocenjuje, da so preblizu ZDA. Za Singapur Kitajska predstavlja tri stvari, možnost za skupno korist, ekonomsko tekmovanje in možnost križanja interesov. S Kitajsko poskuša graditi konstruktivne odnose, vendar poskuša preprečiti revizionistične težnje (Voughn 2006, 31).

4.2.8 Tajska

Odnosi med Tajsko in Kitajsko so razmeroma dobri, vendar skozi zgodovini podvrženi obojestranski sumničavosti. Eden ključnih faktorjev je tajsko zavezništvo z ZDA. Pred letom 1975 so bili odnosi s Kitajsko oteženi zaradi kitajske podpore levičarskim

skupinam, vendar so se izboljšali, ko sta državi delili interes omejitve vpliva Vietnama v Kambodži. Danes kitajsko ekonomsko rast Tajsko vidi kot priložnost. V zameno Kitajski ponuja svojo lego, kot alternativno pot dostave energije, s čim bi se zmanjšala odvisnost od Melaške ožine. Tajsko ima tudi relativno veliko kitajsko manjšino, ki je v družbo dobro vključena, tudi v politiki (Voughn 2006, 26–27). Lahko zaključim, da Tajsko išče ravnovesje med velikimi silami, vse z namenom ohraniti neodvisnost.

4.2.9 Vietnam

Odnosi med državama imajo dolgo in burno zgodovino. Vietnam je bil pod kitajsko oblastjo kar 1000 let, neodvisnost si je izboril leta 938. V novejši zgodovini je bil Vietnam tesen zaveznik Sovjetske zveze tudi v času slabih odnosov slednje s Kitajsko. Leta 1978 je Vietnam pod pretvezo zrušitve zločinskega režima Rdečih Kmerov okupiral Kambodžo, da bi si ustvaril varnejše geografsko zaledje. To je naslednje leto vodilo v obmejno vojno, s katero je Kitajska Vietnam prisilila k umiku. V sporu pa sta državi tudi zaradi lastništva v Južno kitajskem morju. V letih 1974 in 1988 sta se zgodila dva večja oborožena spopada. V slednjem je kitajska mornarica potopila 3 vietnamske ladje (Voughn 2006, 30). Zaradi omenjenih sporov Vietnam skupaj s Filipini išče podporo pri ostalih državah ASEAN-a ter poskuša izgraditi enotno fronto proti kitajskemu vplivu v regiji.

4.3 Vplivi regionalnih varnostnih inštitucij

Za JV Azijo ne moremo trditi, da ima razvite varnostne inštitucije, kot jih poznata Evropa in Severna Amerika. Velika večina mednarodnih organizacij v regiji je zgrajenih na tržni osnovi. Povečevanje trgovine služi interesom vseh udeležениh držav in posledično zvišuje zaupanje. Že v Evropi se je izkazalo, da je ekonomsko sodelovanje najlažje vzpostaviti. S politiko je najmanj onesnaženo, saj ga vodi obojestranski interes dobička vpletenih podjetij. V JV Aziji je zaslediti dve poglavitni obliki regionalnih varnostnih dogovorov. Starejša so vojaške zveze še iz časa hladne vojne, novejša ekonomske organizacije, katerih nadgradnje vključujejo varnostne komponente.

Sodelovanje na varnostnem področju se je pričelo s koncem hladne vojne v obliki varnostnih forumov ob podpori nevladnih ekonomskih vezi. Konec 80. let so bila srečanja redka, v začetku 90. let že obstajalo več kot 40 različnih kanalov komunikacije in od konca 90. let ostajata vsaj sva sestanka na teden, dobršen delež komunikacije je na formalni vladni ravni. Kitajski diplomati, strokovnjaki in akademiki se udeležujejo večine izmed teh (Johnston 1999, 256).

Motor regionalnega sodelovanja je organizacija ASEAN, The Association of Southeast Asian Nations, ki združuje deset držav JV Azije. Organizacija bi v prihodnosti lahko postala druga »Evropska Unija«, kar je razvidno tudi iz postopnega tesnejšega sodelovanja v obratni smeri, sprva na gospodarskem, kasneje pa tudi na varnostnem področju (The Association of Southeast Asian Nations 2011).

Na tej točki se bom nekoliko omejil na varnostne komponente regionalnih inštitucij. Kljub ekonomski naravi določenih organizacij, ki jih bom omenil, jih je mnogo med njimi razširilo sodelovanje na varnostna področja. Razširjeni forumi skupnosti ASEAN združujejo poleg držav članic še Kitajsko, Južno Korejo in Japonsko, v obliki foruma ASEAN Plus Three, dodatno države Evropske Unije, Indijo, Mongolijo, Rusijo, Avstralijo in Novo Zelandijo v obliki vrha ASEM oz. Asia–Europe Meeting, skupaj z ZDA Vzhodnoazijski vrh oz. East Asia Summit ter dodatno s Bangladešem, Kanado, Severno Korejo in Pakistanom ASEAN–ov regionalni forum, ki je najobsežnejša oblika srečevanja (The Association of Southeast Asian Nations, 2011). Forum APEC (Asia–Pacific Economic Cooperation) je potrebno omeniti, vendar ne igra pomembne vloge v regionalni varnosti, saj se osredotoča na prosto trgovino in gospodarsko sodelovanje.

Najvidnejši inštituciji na področju varnosti sta nevladni Svet za varnostno sodelovanje v azijsko pacifiškem območju, The Council for Security Cooperation in Asia Pacific (v nadaljevanju CSCAP) in formalen vladni ASEAN–ov regionalni forum ASEAN Regional Forum (v nadaljevanju ARF), ustanovljena v letih 1993 in 1994. Pomen teh dveh inštitucij strni Johnston, ki pravi, da sta pomembna:

...ker sta najbolj ambiciozna poskusa ustanovitve vseobsegajočih inštitucij za dialog, izgradnjo zaupanja in transparentnost. Obe sta vzpostavili skladno, če ne celovito članstvo, reden urnik srečanj, ohlapno mišljeno strukturo in sistematične delovne načrte.«...»(CSCAP in ARF) sta povezana skozi enake cilje, podobna

delovna vprašanja, ASEAN–om kot vodstveno strukturo in uporabo načel ASEAN–a, vključno z načelom soglasja in nevmešavanja v domače zadeve (Johnston 1999, 256).

S svojim delom in strukturo sta obe organizaciji produkt azijskega načina nevsiljivosti, postopnosti, nekonfrontacije in nezavezujoče neformalnosti. Predvsem pa imajo manjšo vlogo pri obeh ZDA, kar krepi zmožnost Kitajske, da vpliva na dogajanj v obeh inštitucijah.

Omeniti je potrebno še Shangri–La Dialogue, forum, ki ga od leta 2002 vsako leto organizira neodvisni »think tank« International Institute for Strategic Studies (IISS) in združuje vladne predstavnike na področju mednarodne varnosti (IISS 2012) ter Western Pacific Naval Symposium, forum, kjer se dvakrat letno srečujejo vodje mornaric držav, ki mejijo na Tih ocean in razpravljajo o temah, povezanih z regionalnimi in svetovnimi problemi v pomorstvu (MINDEF 2011). Omenjena foruma omogočata izmenjavo informacij med potencialnimi nasprotniki. Število forumov skozi leta narašča, povečana komunikacija pa služi višanju zaupanja med sodelujočimi.

Kitajska se je mnogo let izogibala sodelovanju v mednarodnih organizacijah in s tem veliko pripomogla k nezaupanju in neupravičenim bojaznim pred veliko Kitajsko. Njena participacija se je povečala šele v 80. letih prejšnjega stoletja, sprva v inštitucijah pod okriljem OZN. V tem času je državo vodil reformator Deng Sjaoping. Iz njegovega ponovnega ovrednotenja Leninove in Maove teze o neizogibnosti revolucionarnega boja se je porajala ideja o »miroljubnem vzponu« za potrebe nemotenega domačega ekonomskega razvoja. S participacijo v varnostnih organizacijah je socialistična Kitajska dosegla večjo legitimnost in dospela do vira informacij o dogajanju na mednarodnem prizorišču (Johnston 1999, 240). S podpisom mednarodnih dogovorov je kitajsko vodstvo dobilo dostop do mnogih koristnih zahodnih informacij in tehnologij, a je hkrati moralo prevzeti določeno odgovornost. Na področju mednarodne varnosti je bil proces socializacije Kitajske v mednarodno okolje sicer dolgotrajen in brez vidnejših uspehov, vendar je bil pozitivno sprejet pri kitajskem vodstvu (Johnston 1999, 253–254). Slednje je ugotovilo, da bo lahko s tesnejšim sodelovanjem z državami JV Azije dvignilo zaupanje in znižalo strah pred modernizacijo kitajske vojske. To bi na drugi strani izpodbijalo ameriške argumente za jačanje vezi z JV Azijo (Johnston 1999, 263).

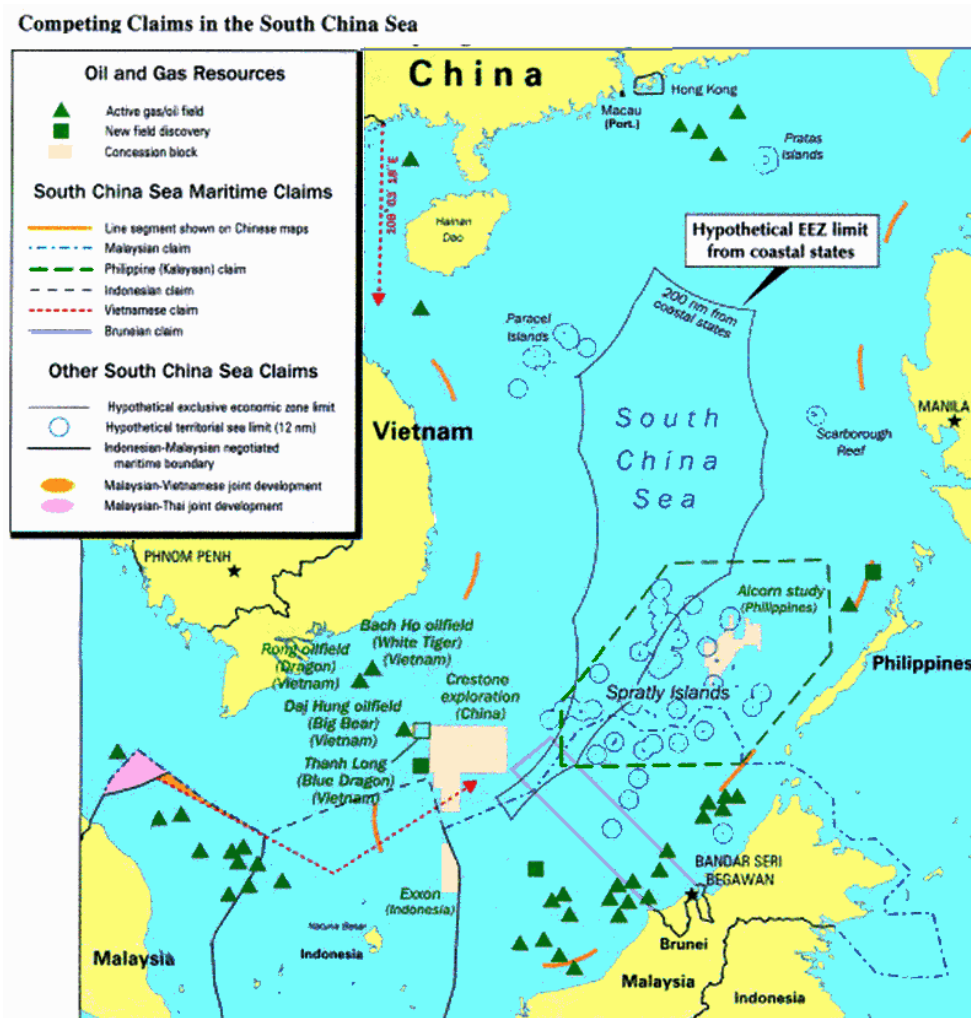
Zakaj tesnejše sodelovanje skozi regionalne inštitucije lahko uspe? Odgovor je v obojestranskih koristih. Če stabilni ekonomski odnosi napajajo kitajsko rast, pa integracija v mednarodno okolje, skupaj s sosednjimi regionalnimi silami, kot sta Indija in Japonska, pomeni, da Kitajska v razmerjih do JV Azije ne bo sama. Ta načrt držav ASEAN-a je razviden iz organizacije razširjenih forumov, ki vključujejo tudi druge azijske sile. Za prejemanje ekonomskih koristi bo morala Kitajska sprejeti določeno odgovornost in se držati zastavljenih pravil. Večja pozornost ostalih regionalnih sil bo od Kitajske zahtevala pridobitev zaupanja. V nasprotnem primeru se bo lahko nadejala proti-ukrepov, ki bi lahko upočasnili kitajsko ekonomsko rast. Problemi, ki se pojavljajo, izvirajo iz šibke politične podpore, veliko odprtih vprašanj med državami v regiji in časa, ki ga potrebuje, da se lahko razvije medsebojno zaupanje. Za razliko od zavezništev ne obstaja neka neposredna varnostna nuja, ki bi države silila k povezovanju.

Predmet mnogih kritik je učinkovitost omenjenih inštitucij. Dejansko je napredek počasen in za mnoge države je participacija zgolj pretveza za doseg določenih diplomatskih ciljev, vendar ima kljub temu regionalizem v JV Aziji ogromen potencial, ki je še večinoma neizkoriščen. Napredek bo najverjetneje počasen, toda iz množine diplomatskih stikov se bo sčasoma vzpostavil institucionaliziran način komunikacije, pa so že zametki regionalnih varnostnih inštitucij.

4.4 Spor v Južno kitajskem morju

Primer Južno kitajskega morja najbolje odraža odnose med Kitajsko in državami JV Azije. Je primer, ki je najbolj nazorno dokazal jačanje kitajskega vpliva v regiji. Južno kitajsko morje je predmet mednarodnega spora zaradi vrste razlogov. Skozi omenjeno morje potujejo glavne trgovske poti med Evropo, Bližnjim vzhodom in ZDA. Skoznje poteka četrtnina svetovnega ladijskega prometa in kar polovica svetovnega ladijskega transporta nafte. Pomembne ožine so Malacca, Sunda, Lombok in Makasarska ožina. Največja prejemnica tega tovora je Kitajska, ki naj bi bila kar v 90 odstotkih odvisna od ladijskega transporta nafte. Morje je bogato z ribami in ogljikovodikovimi surovinami (Voughn 2006, 20) (Slika 4.1).

Slika 4.1: Zemljevid Južno kitajskega morja z nahajališči energentov (zeleni trikotniki) in otoškima verigama.

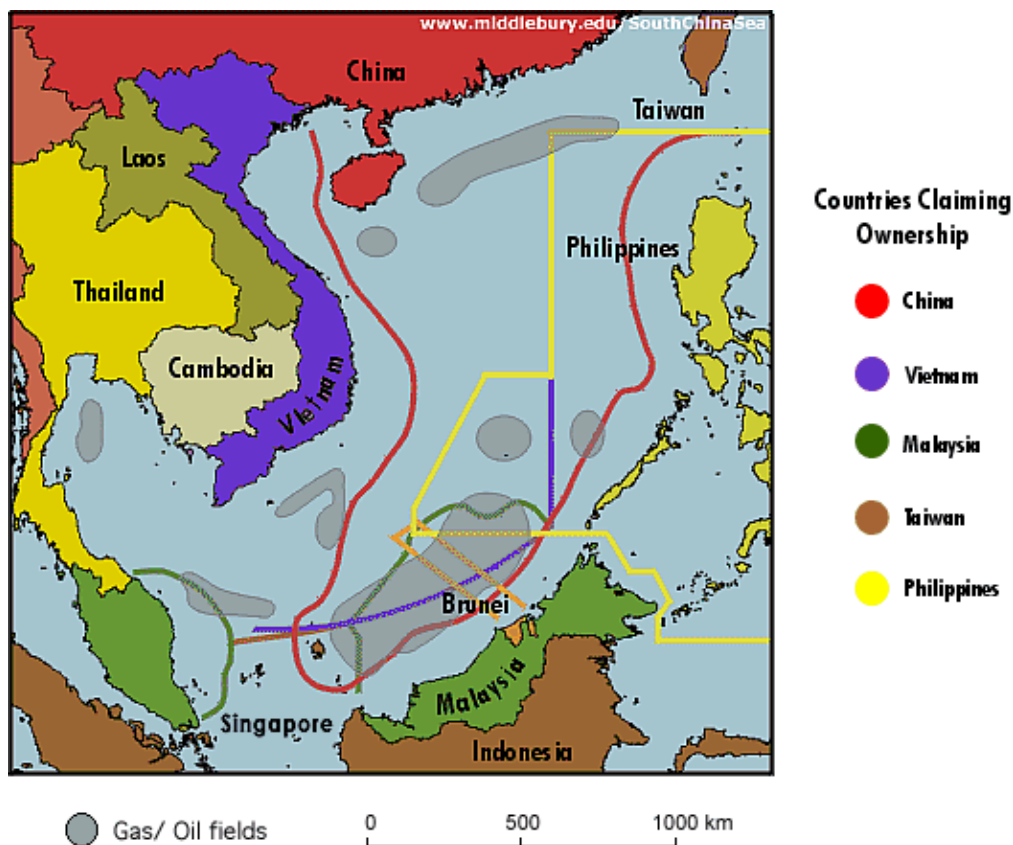

Vir: Global Security (2011).

V spor je vključenih šest držav, Kitajska, Tajvan, Vietnam, Malezija, Filipini in Brunej, ki si vsaka lasti različen delež morja in otokov. Predmet spora sta dve otoški skupini, Spratlejevi otoki, ki si jih lastijo vse omenjene države, in arhipelag Parcel, ki si ga lastita Vietnam in Tajvan (Slika 4.2).

Slika 4.2: Poenostavljen prikaz zahtev po lastništvu v Južno kitajskem morju.

Vir: The Global Barrel (2011).

Čeprav je spor nastal kmalu po odpravi kolonializma v regiji, je bil nekoliko v ozadju do konca hladne vojne. Pomen Južno kitajskega morja se je pričel večati v 60. in 70. letih 20. stoletja, ko so področje pričele analizirati mednarodna naftna podjetja (Snyder 1996). Sledila je, kar Snyder imenuje, »tekma za okupacijo«, ki je vodila v prvi vojaški spopad leta 1974 med Kitajsko in Vietnamom. Od takrat se napetosti sporadično zvišajo, kar spremljajo manjši incidenti in omejeni oboroženi spopadi (Snyder 1996). Danes je spor ključen problem odnosov Kitajske z JV Azijo (Emmers 2007, 1).

Zadnji val napetosti se je pričel leta 2007, ko je kitajska vlada pričela opozarjati tuje naftne družbe, da bo njihovo sodelovanje z Vietnamom v spornih vodah slabo vplivalo na njihove posle na Kitajskem. V tem času je Kitajska tudi poostrila nadzor nad

spornimi vodami, kar je pripeljalo do ponovnih incidentov predvsem s filipinskimi in vietnamskimi ladjami. V odgovor na kritike na račun Kitajske na zasedanju ASEAN Regional Forum-a leta 2010 je Kitajska zgolj potrdila bojazni, da si bo kot velika država proti majhnim pač vzela največji delež, kar je bila za ostale udeležence spora napoved, da bo Kitajska svojo naraščajočo ekonomsko in vojaško moč prevedla v povečan pritisk. Napetosti so dosegle vrhunec leta 2011, ko je filipinski predsednik Aquino oznanil, da bo na regionalni spor opozoril svetovno javnost (International Crisis Group 2012, 5–6). Države JV Azije so se na pritisk odzvale družno, tako da so reševanje spora prenesle v okvir ASEAN-a ter vpletle druge svetovne sile, predvsem ZDA, vendar tudi Evropo in Japonsko. Čeprav se je kitajsko vodstvo zavedalo, da je njihova politika škodila odnosom z državami JV Azije, jih je do zmernejše politike prisilila šele »vrnitev« ZDA v regijo (International Crisis Group 2012, 7).

Za dobro razumevanje Kitajskega stališča je vpogled v zgodovino regije nujen. Od antične zgodovine pa vse do 19. stoletja je bila Kitajska prevladujoča sila v JV Aziji. Južno kitajsko morje je bil njen naraven trg. Njen vpliv je bil tolikšen, da je brez neposredne vojaške prisile regulirala trg in uveljavila sistem dajatev. »Miroljubne« trgovske ekspedicije z ogromnim vojaškim spremstvom, kot je bila pod vodstvom admirala Zheng He-ja v 15. stoletju, so ta sistem ohranjale. Vendar je zanimivo, da ekonomskemu vplivu nikoli ni sledila okupacija v smislu evropskega kolonializma (Lee 2012, III. poglavje).

Zaradi zgodovinske refleksije se pojavljajo mnoge bojazni, da Kitajska poskuša uveljaviti lastno »Monroejevo doktrino«² v JV Aziji. Acharya kljub temu ugotavlja, da je kljub nekaterim podrobnostim med situacijama primer JV Azije danes kljub temu bistveno bolj vpet v svetovno dogajanje in s tega vidika Kitajska regije za svoje »dvorišče« ne more razglasiti unilateralno. Tu je močan vpliv ZDA, bližina drugih regionalnih sil, kot sta Indija in Japonska, ter nenazadnje močna odvisnost kitajske ekonomije od svetovne trgovine (Acharya 2011).

Države so dosegle nekaj napredka. Pogajanja glede Spratleyevih otokov, glavnega predmeta spora, se počasi razvijajo od leta 1992, ko je ASEAN izdal Deklaracijo o

---

² Monroejeva doktrina je bila politika, uvedena leta 1823, s katero so si ZDA zagotovile vpliv v zahodni hemisferi, tako da so prepovedale vmešavanje evropskih sil v to regijo.

Južno kitajskem morju. Leta 1995 je na multilateralna pogajanja pristal tudi Peking. Naslednja stopnica je bil podpis Izjave o načinu reševanja sporov v Južno kitajskem morju v letu 2002, ki je povzel do tedaj dosežene dogovore. Ključni del izjave je, da se bodo vpletene države vzdržale prenatgljenih dejanj (Acharya 2003, 4–6). Čeprav je Kitajska podpisala Konvencijo ZN o pomorskem pravu (UNLCOS), je večkrat odločno zavrnila uporabo mehanizmov Združenih narodov, kot sta Meddržavno sodišče (IJC) in mehanizmi UNLCOS (International Crisis Group 2012, 3, 31–32). Glede na pomanjkanje pravnih poti, mnogi pričakujejo, da je rešitev spora mogoča le ob dovoljšnji politični volji (Snyder 1996).

Vpletene države tudi niso dosegle vidnejšega napredka pri pogajanjih o dejanskem lastništvu otokov. Sprejeti dogovori niso pravno zavezujoči in območje še vedno ni varno pred enostransko zasedbo teritorija ali morebitnim oboroženim spopadom. Ker so mnoge vpletene države v pospešenem razvoju, previdno čakajo na najugodnejši trenutek, pri tem pa se vzdržujejo prenatgljenih dejanj, ki bi omejile njihov manevrski prostor. Še posebej to velja za Kitajsko, ki se izogiba mehanizmom ZN, saj računa na svoj naraščajoči vpliv. O tem priča tudi vabljenje vpletenih držav z ugodnimi ekonomskimi dogovori, medtem ko države ASEAN-a svojo moč poskušajo povečati s skupnim nastopom skozi skupnost ASEAN in v spor vpletajo Indijo in ZDA. Razvoj dogodkov je, za zdaj, težko napovedati.

5 Verifikacija hipotez in zaključek

Teze, ki se glasi: »Vzpon Kitajske bo destabiliziral JV Azijo in v regiji povzročil oborožene konflikte«, tako ne morem zagotovo potrditi niti ovreči, saj je regija v procesu temeljitih sprememb razmerij moči. Med ključnimi argumenti, ki napovedujejo destabilizacijo regije, so agresivno širjenje kitajskega vpliva, neuporaba mehanizmov za mirno reševanje sporov in pomanjkanje vplivnih varnostnih inštitucij ter nenazadnje, nezaupanje med državami JV Azije. Vedno več pa je argumentov, ki napovedujejo stabilizacijo. Med drugim je tu še velik, neizkoriščen potencial regionalne integracije, kot je skupnost ASEAN, za krepitev katere so države JV Azije vidno zainteresirane, ter vrnitev ZDA v regijo kot ključne protiuteži Kitajski. Če je verjeti zgodovinskim

utemeljitvam, ki imajo na Kitajskem tradicionalno velik pomen, interes slednje ni vojaška okupacija JV Azije, temveč varno zaledje in stabilnost pod varstvom regionalne sile Kitajske, ne ZDA.

Obravnavane države se zbližujejo pretežno v okviru ekonomskih institucij, vendar se na podlagi teh počasi razvijajo tudi varnostne komponente, vse večji vpliv pa imajo tudi varnostni forumi, konference in podobni vsakoletni dogodki, tako na vladnem, kot tudi na akademskem nivoju. Opazna je namera držav JV Azije, da vzpostavijo ravnotežje med vplivom ZDA in Kitajske, predvsem pri slednji v obliki vpetja v čim širšo mednarodno skupnost, kar bi omejilo samovoljna dejanja, saj so nekdanji sovjetski zavezniki nekaterih držav v regiji prenehali obstajati, pozornost ZDA pa se je ponovno povečala šele pred kratkim. Glede raziskovalnega vprašanja, ki se glasi: »Ali regionalne varnostne institucije pomembno vplivajo na varnost v JV Aziji?«, sicer ugotavljam, da je regionalna varnostna arhitektura res še v fazi izgradnje in da je njen vpliv trenutno še omejen, vendar dokazuje, da ima velik neizkoriščen potencial. Podpora varnostnim institucijam se med državami ASEAN–a povečuje, saj krepijo medsebojno zaupanje in skupno moč proti Kitajski. Vpliv teh institucij bo v prihodnosti zagotovo rasel.

Kakor je razvidno iz analize oboroženih sil, državam JV Azije kaj drugega kot tesnejše sodelovanje na področju varnosti niti ne preostane. Glede na drugo raziskovalno vprašanje, ki se glasi: »Imajo države JV Azije potrebne vojaške zmogljivosti za zagotavljanje lastne varnosti?«, iz hipotetične primerjave oboroženih sil ugotavljam, da bo Kitajska vojaško že v desetih do dvajsetih letih lahko učinkovito izvajala svoj vpliv v regiji oz. projekcijo moči. Če ne upoštevam vpliva zunanjih akterjev, kot so sosednje azijske sile in ZDA, je tako tehnološka kot količinska premoč na strani Kitajske.

Velika igra poteka med Kitajsko in Združenimi državami Amerike. Obstaja verjetnost, da poskuša Kitajska vzpostaviti novo polarnost med Zahodom in Vzhodom, ZDA pa jo poskušajo pri tem kar se da omejiti. Države JV Azije so v tem primeru zgolj del večje kitajske strategije, da si sprva zagotovi varno zaledje, očiščeno ameriškega vpliva. To za države v regiji prinašajo tako grožnje kot tudi priložnosti. Dobra pokazatelj kompleksnosti odnosov med Kitajsko in državami JV Azije sta na eni strani uspešno trgovinsko sodelovanje in na drugi spor v Južnem kitajskem morju. V prihodnosti bo Kitajska, po mojem mnenju, s svojim vplivom dosegla največji delež spornega teritorija ter JV Azijo v večjem delu prekrila s svojim vplivom, kar bi lahko povečalo

intenzivnost provokacij in povzročilo oborožene spopade. Hkrati se bo bolj vključila v regionalne strukture ter skupaj z državami skupnosti ASEAN izgradila regiji lasten red, v katerem bodo vse države partnerice s Kitajsko kot vodilno in nekoliko privilegirano silo. Zbliževanje držav ASEAN-a se bo najverjetneje nadaljevalo. Temu je morda vmesno dodati, da je bila obravnavana regija pod vplivom tujih velesil pogosto prisiljena v vojne. Zgodovinski spomin je še močan in morda ravno po zgledu evropske integracije ima tudi zveza ASEAN po mojem mnenju svetlo prihodnost. Ni zaman dejstvo, da od ustanovitve skupnosti med članicami ni bilo vojn. Dominantno vlogo Kitajske države v regiji po tihem pričakujejo, še posebej zaradi občutka, da se moč ZDA zmanjšuje. Ta napoved še zdaleč ni nujno črna, saj je Kitajska že dokazala, da je sposobna konstruktivno sodelovati v svoji mednarodni okolici.

6 Literatura

1. Acharya, Amitav. 2003. *Seeking Security In The Dragon's Shadow: China and Southeast Asia In The Emerging Asian Order*. Institute of Defence and Strategic Studies Singapore. Dostopno prek: <http://www.rsis.edu.sg/publications/WorkingPapers/WP44.PDF> (12. januar 2011).
2. --- 2011. Beyond the Chinese Monroe doctrine. *East Asia Forum*, 11. julij. Dostopno prek: <http://www.eastasiaforum.org/2011/07/11/beyond-the-chinese-monroe-doctrine/> (4. september 2012).
3. Asia-Pacific Economic Cooperation. 2011. *About APEC*. Dostopno prek: <http://www.apec.org/About-Us/About-APEC.aspx> (21. september 2011).
4. *Association of Southeast Asian Nations*. Dostopno prek: <http://www.asean.org/> (21. september 2011)
5. BBC. 2012. *Timeline: Reforms in Burma*, 30. april. Dostopno prek: <http://www.bbc.co.uk/news/world-asia-16546688>. (5. september 2012).
6. Eyal, Jonathan. 2010. Region caught in arms race. *The Straits Times*, A24 (10. november).
7. Fullbrook, David. 2006. China's growing influence in Cambodia. *Asia Times*, 6. oktober. Dostopno prek: http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/HJ06Ae01.html (5. september 2012).
8. Glaser B. S., Medeiros Evan. 2007. The Changing Ecology of Foreign Policy-making in China: The Ascension and Demise of the Theory of "Peaceful Rise". *The China Quarterly* 190 (junij): 291–310.
9. *Global Security*. Dostopno prek: <http://www.globalsecurity.org> (18. september 2011).
10. O'Donnell, Tom. 2011. Vietnam–China Naval Confrontation / Beijing reporter's questions on "China's Oil Aims in South China Sea". *Global Barrel, The*, 16. junij. Dostopno prek: <http://globalbarrel.com/2011/06/16/vietnam-china-naval-confrontation-my-beijing-interview-%E2%80%9Cchina%E2%80%99s-oil-aims-in-south-china-sea%E2%80%9D/> (21. september 2011).
11. Godwin, P.H.B. 2000. From Continent to Periphery: PLA Doctrine, Strategy and Capabilities toward. V *China's Military in Transition*, ur. David Shambaugh in Richard H. Yang, 200–23. Gloucestershire: Clarendon Press.

12. Hackett, James, ur. 2010. *The Military Balance 2010*. The International Institute for Strategic Studies. London: Routledge Taylor & Francis Group.
13. Hranjski, Hrvoje. 2012. Philippines–China standoff could spin out of hand. *Global Nation Inquirer*, 26. april. Dostopno prek: <http://globalnation.inquirer.net/34831/philippines-china-standoff-could-spin-out-of-hand> (6. september 2012).
14. Huxley, Tim. 2008. Defence Procurement in Southeast Asia. *5th workshop of the Inter–Parliamentary Forum on Security Sector Governance (IPF–SSG) in Southeast Asia*, 12.–13. oktober.
15. International Crisis Group. 2012. *Stirring Up The South China Sea*. Dostopno prek: [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/north-east-asia/223-stirring-up-the-south-china-sea-i.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/asia/north-east-asia/223-stirring-up-the-south-china-sea-i.pdf) (6. september 2012).
16. International Institute for Strategic Studies (IISS), The. 2012. *The Shangri–La Dialogue*. Dostopno prek: <http://www.iiss.org/conferences/the-shangri-la-dialogue/about/> (6. september 2012).
17. Johnston, Alastair Iain. 1999. *Engaging China: The Management of an Emerging Power*. London: Routledge.
18. --- 2003. Is China a Status Quo Power? *International Security* 27(4). Dostopno prek: http://belfercenter.ksg.harvard.edu/files/johnston_spring_2003.pdf (18. september 2011).
19. Kan, Shirley. 2007. China’s Anti–Satellite Weapon Test. *CRS Report for Congress*, 23. april. Dostopno prek: <http://www.fas.org/sgp/crs/row/RS22652.pdf> (9. september 2011).
20. Kurlantzick, Joshua. 2012. Cambodia and China: No Strings Attached? *Council on Foreign Relations*, 27. junij. Dostopno prek: <http://blogs.cfr.org/asia/2012/06/27/cambodia-and-china-no-strings-attached/> (5. september 2012).
21. Somsack Pongkhao. 2012. Laos, China sign six cooperation agreements. *Vientiane Times*, 23. februar. Dostopno prek: <http://laovoices.com/laos-china-sign-six-cooperation-agreements/> (6. september 2012).
22. Lee, Hye Jin. 2012. Maritime History : *The South China Sea until the later 19th Century*. Dostopno prek: <http://www.zum.de/whkmla/sp/1314/hyejin/lhj1.html#iii> (5. september 2012).
23. Lee, Wei–chin. 2008. Long Shot and Short Hit: China as a Military Power and Its Implications for the USA and Taiwan. *Journal of Asian and African Studies*

- 43(5). Dostopno prek: <http://jas.sagepub.com/cgi/content/abstract/43/5/523> (12. januar 2011).
24. Lim, Tin Seng. 2009. Renewing 35 Years Of Malaysia–China Relations: Najib’s Visit To China. *EAI Background Brief No. 460*, 23. junij. Dostopno prek: <http://www.eai.nus.edu.sg/BB460.pdf> (5. september 2012).
25. Marriott, Leo ur. 2001. *The Vital Guide to Modern Warships*. Shrewsbury: Airlife Publishing Ltd.
26. Militaryphotos.net. 2011. *Myanmar Armed Forces*. Dostopno prek: [http://www.militaryphotos.net/forums/showthread.php?200102-Myanmar-Armed-Forces-\(Pics-amp-Videos\)/page3](http://www.militaryphotos.net/forums/showthread.php?200102-Myanmar-Armed-Forces-(Pics-amp-Videos)/page3) (14. september. 2011).
27. Ministry of Defence, Singapore (MINDEF). 2011. *Fact Sheet: Background of the Western Pacific Naval Symposium, MCMEX, DIVEX and NMS*, 25. marec. Dostopno prek: http://www.mindef.gov.sg/imindef/news_and_events/nr/2011/mar/25mar11_nr/25mar11_fs.html (6. september 2012).
28. *The Nation*. 2011. Our neighbour Laos: No longer the missing link, 14. marec. Dostopno prek: <http://www.accessmylibrary.com/article-1G1-251443575/our-neighbour-laos-no.html> (6. september 2012).
29. Orendain, Simone. 2012. *Philippines, China Vow Friendly Relations Despite Territorial Dispute*. Dostopno prek: <http://www.voanews.com/content/philippines-china-vow-friendly-relations-despite-territorial-dispute-143616656/181217.html> (6. september 2012).
30. Panetta, Leon. 2012. *Panetta on New U.S. Defense Strategy, Asia–Pacific Policy*. Dostopno prek: <http://iipdigital.usembassy.gov/st/english/texttrans/2012/06/201206026706.html#axzz25Vt12IAD> (4. september 2012).
31. Snyder, Scott. 1996. *The South China Sea Dispute: Prospects for Preventive Diplomacy*. Dostopno prek: http://www.usip.org/pubs/specialreports/early/snyder/South_China_Seal.html (4. september 2012).
32. Stockholm International Peace Research Institute. 2010. *SIPRI yearbook 2010*. Oxford: Oxford University Press.
33. *The Straits Times*. 2011. China completes prototype of stealth fighter: Reports, (5. januar).
34. *Today*. 2012. Beijing's influence keeps growing, 14. avgust. Dostopno prek: <http://www.todayonline.com/World/EDC120814-0000014/Beijings-influence-keeps-growing> (5. september 2012).

35. Vaughn, Bruce. 2006. *China–Southeast Asia Relations: Trends, Issues, and Implications for the United States*. Dostopno prek: www.fas.org/sgp/crs/row/RL32688.pdf (9. september 2011).
36. Xinhuanet. 2011. *China, Laos vows to further enhance military relations*, 6. december. Dostopno prek: http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-12/06/c_122379996.htm (6. september 2012).
37. Žabkar, Anton; Uroš, Svete. 2011. *Sodobni oborožitveni sistemi. Del 1, Življenski cikli, načini nabave in faze razvoja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.